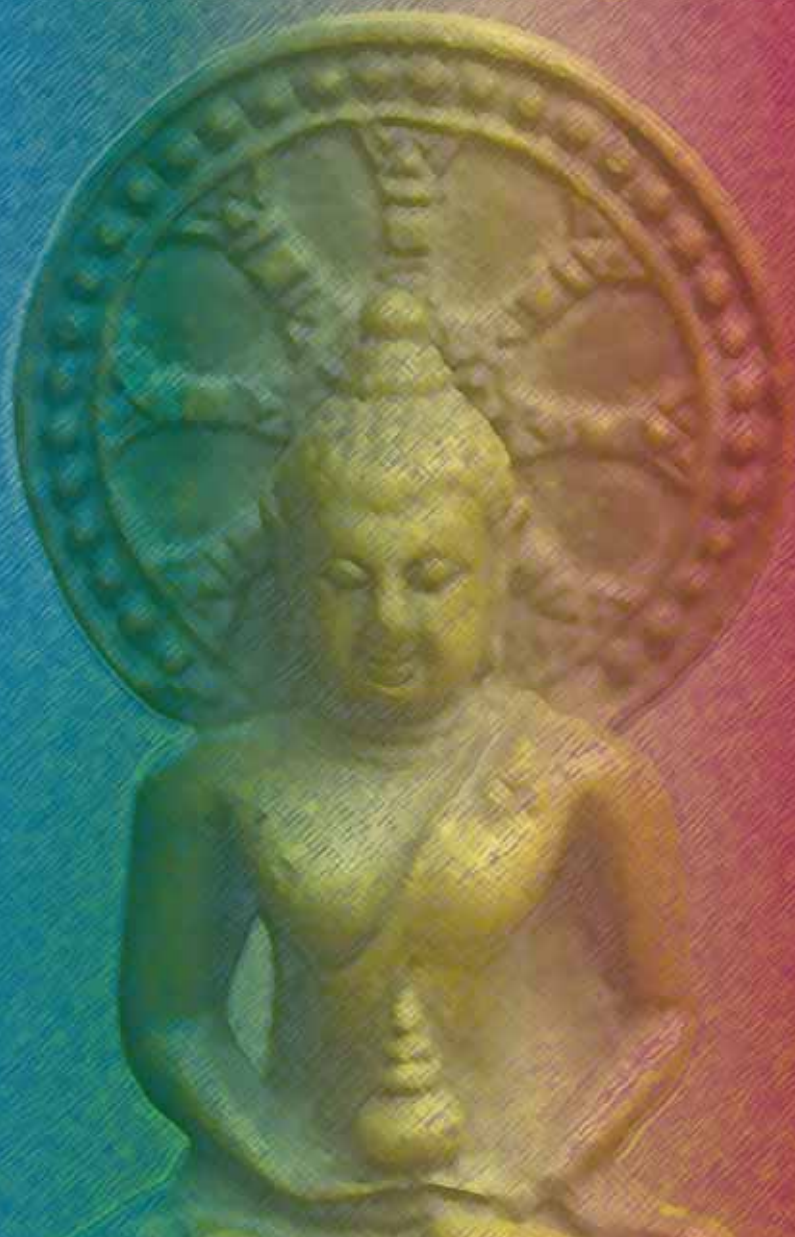

THEOSOFIA

jaargang 112
nr 2 • mei 2011

In dit nummer:

Vorbereiden op meditatie • Radha Burnier

De beoefening van Yoga • Ravi Ravindra

De filosofie van de klesha's in

De Yoga-Sutra's van Patañjali • Fay van Ierlant

Meditatie: de yoga van moderne theosofie • Alan Perry

Spiritualiteit: een levenswijze • A. Jayaprakash

De rol van Zelfonderzoek

op het Pad van Terugkeer • Dara Tatrav

Interview met Ravi Ravindra • Tracy Cochran

Vrijheid van denken

De Theosophical Society heeft zich wijd en zijd over de wereld verspreid en leden van alle religies zijn en worden er lid van zonder dat ze de specifieke dogma's, leringen en geloofsovertuigingen van hun eigen geloof opgeven. Daarom is het wenselijk het feit te benadrukken dat er geen enkele lering, geen enkele mening is, door wie ook onderwezen of gekoesterd, die in enig opzicht voor enig lid van de Vereniging bindend is, dat er geen lering, mening is die niet vrijelijk door enig lid mag worden aangenomen of verworpen. Instemming met haar drie doeleinden is de enige voorwaarde voor lidmaatschap.

Geen leraar of schrijver, van H.P. Blavatsky tot nu toe, heeft enige autoriteit om zijn leringen of opvattingen op te leggen aan leden. Elk lid heeft evenveel recht om zich te verbinden aan elke school van denken welke hij/zij wenst te kiezen, maar hij/zij heeft geen recht om die keuze aan een ander op te dringen.

Noch een kandidaat voor enig werk, noch enige stemgerechtigde kan onverkiesbaar worden gemaakt of het stemrecht verliezen wegens enige opvatting die hij/zij heeft of wegens het lid zijn van een school van denken waartoe hij/zij zou behoren. Meninge n of opvattingen geven geen recht op voorrechten en kunnen evenmin aanleiding zijn om strafmaatregelen te nemen.

De leden van de 'General Council' vragen elk lid van de Theosophical Society ernstig om deze fundamentele principes van de Theosophical Society te verdedigen, te handhaven en ernaar te handelen, en ook onbevreesd zijn eigen recht te doen gelden op vrijheid van denken en van meningsuiting, binnen de grenzen van hoffelijkheid en rekening houdend met anderen.

THEOSOFIA

Jaargang 112, nr. 2 • mei 2011
Driemaandelijks tijdschrift van de
Theosofische Vereniging in Nederland
ISSN 0040-5868

Redactie:

Anne Myrthe Iken,
Els Rijnaker (hoofdred.)
Peter J. Smit

Secretariaat redactie:

Tolstraat 154,
1074 VM Amsterdam

Abonnementen:

Nederland en België voor
2011: € 25,-
Daarbuiten worden
verzendkosten extra in
rekening gebracht.
Administratiekosten bij herin-
nering bedragen € 5,-
Losse nummers € 7,-
excl. evt verzendkosten.

Zetwerk:

Willy van Vledder
Omslag en kleur:
Richard van Dijk
Druk: A-D Druk bv / Zeist

© 2011

Theosofische Vereniging in
Nederland / Amsterdam

Inhoud

Vorbereiden op meditatie Radha Burnier	47
De beoefening van Yoga Ravi Ravindra	53
De filosofie van de klesha's in <i>De Yoga-Sutra's van Patañjali</i> Fay van Ierlant	56
Meditatie: de yoga van moderne theosofie Alan Perry	61
Spiritualiteit: een levenswijze A. Jayaprakash	67
De rol van Zelfonderzoek op het Pad van Terugkeer A. Jayaprakash	70
Interview met Ravi Ravindra Tracy Cochran	77
Verenigingsnieuws	81
Adressen Theosofische Vereniging	87

Niets uit deze uitgave mag worden
verveelvoudigd en/of openbaar
worden gemaakt door middel van
druk, fotokopie, of op enig andere
wijze, zonder voorafgaande
toestemming van de uitgever.

De Theosofische Vereniging is niet verantwoordelijk voor
enigerlei mening in dit tijdschrift tot uiting
gebracht, tenzij vervat in een officieel document.

The Theosophical Society

De Theosophical Society (waarvan de Theosofische Vereniging in Nederland de Nederlandse afdeling is) is op 17 november 1875 te New York opgericht door H.P. Blavatsky, H.S. Olcott en anderen. Zij heeft haar internationale hoofdkwartier te Adyar, Chennai, India en 49 afdelingen over de gehele wereld.

De Theosophical Society bestaat uit studenten die bij eender welke religie aangesloten kunnen zijn of bij geen enkele. De leden hebben met elkaar gemeen dat ze de drie doeleinden van de vereniging (zie achterkant omslag) onderschrijven, dat ze religieuze tegenstellingen willen oplossen, dat ze mensen van goede wil bijeen willen brengen ongeacht hun religieuze overtuiging en dat zij religieuze waarheden willen bestuderen en de resultaten van die studie met anderen willen delen. Zij zijn niet door een gemeenschappelijk geloof met elkaar verbonden, maar door het gezamenlijk zoeken en streven naar Waarheid. Zij zijn van mening dat Waarheid gevonden kan worden door studie, door reflectie, door zuiverheid van leven en door toegewijd te zijn aan hoge idealen. Zij zien de Waarheid als dat wat de moeite waard is om naar te streven, niet als een dogma opgelegd door een autoriteit. Zij vinden dat een overtuiging het resultaat zou moeten zijn van individuele studie of intuïtie, en niet daaraan vooraf zou moeten gaan, en gebaseerd zou moeten zijn op kennis, niet op aanname. Zij zijn tolerant jegens allen, ook jegens hen die intolerant zijn, niet als een voorrecht om te verlenen, maar omdat ze dat als hun plicht beschouwen.

Zij trachten onwetendheid weg te nemen in plaats van deze af te straffen. Zij zien elke religie als een uitdrukking van de Goddelijke Wijsheid. Zij geven er de voorkeur aan om religies te bestuderen in plaats van deze te veroordelen, om Goddelijke Wijsheid in praktijk te brengen in plaats van mensen ertoe te bekeren. Zoals Waarheid het doel is, is Vrede het wachtwoord.

Theosofie is de belichaming van waarheden die aan de basis liggen van elke religie en waarop geen enkele godsdienst het alleenrecht kan doen gelden. Theosofie biedt een filosofie die het leven begrijpelijk maakt en die laat zien dat de evolutie geleid wordt door rechtvaardigheid en liefde. Zij geeft de dood haar juiste plek, als een steeds terugkerende gebeurtenis die de poort opent naar een voller en stralender bestaan in een leven dat geen einde heeft. Theosofie geeft de wereld de Wetenschap van de Geest terug, door de mens te leren de Geest te zien als zijn werkelijk zelf en zijn denkvermogen en het lichaam als de dienaren daarvan. Theosofie verheldert de geschriften en leringen van religies door hun verborgen betekenis te ontsluiëren, en aldus de juistheid ervan aan het denkvermogen aan te tonen zoals de gegrondheid ervan altijd bewezen is in de ogen van de intuïtie.

Leden van de Theosofische Vereniging bestuderen deze waarheden en theosofen trachten ernaar te leven. Iedereen die bereid is te studeren, tolerant te zijn, naar het hoogste te streven en volhardend te werken, is welkom als lid. Het is aan elk lid zelf om een ware theosoof te worden.

Vorbereiden op meditatie

– Radha Burnier

Er zijn bepaalde woorden, ‘God’ bijvoorbeeld, die verschillende betekenissen hebben voor verschillende mensen, en de betekenis die zij daaraan toekennen kan triviaal zijn of diepgaand. Zo kan het woord ‘meditatie’ ernstige of oppervlakkige connotaties hebben, afhankelijk van wie het erover heeft. Maar in elke school die meditatie serieus genomen heeft, is er een periode geweest van inleidende voorbereiding, gevolgd door oefening onder goede begeleiding. Alleen wanneer dit voorbereidende werk aan de gang is kan meditatie veilig beginnen.

Het leren van meditatie is namelijk niet een kwestie van er elke dag een kwartier of een half uur aan besteden. Dat kan zijn plaats en zijn nut hebben, maar wij zijn ertoe geroepen op een meer duurzame manier te werken met betrekking tot alle activiteiten waarin wij betrokken zijn, met betrekking tot alle houdingen die in het denkvermogen bestaan en de bezigheden waarmee het denkvermogen zich bezighoudt. Die kunnen de verhoudingen verdraaien en echte waarneming onmogelijk maken. In de traditie van de Veda's is wel gezegd dat iemand geen meester kan vinden en evenmin de geheime leringen met betrekking tot zelfontwikkeling kan leren totdat hij behoorlijk voorbereid is. Dit inleidende werk wordt beschreven in *Aan de voeten van de Meester*, waar, zo herinneren wij ons, de praktijk van onderscheidingsvermogen en ongehechtheid of begeerteloosheid wordt besproken.

Ofschoon een Meester van Wijsheid Alfred P. Sinnett voldoende hoog inschatte om een lange correspondentie met hem te voeren, accepteerde hij hem nog niet als leerling en gaf hij hem nooit een hogere rang dan die van

Ook deze Theosofia staat in het teken van meditatie in verband met het seminar met Ravi Ravindra van 17 tot en met 22 juni 2011.

een leken- chela. Zelfs als de kandi-
daat werd toegestaan een leerling te
worden, werd hij door een lange perio-
de van training geloodst, waarbij hij
getest werd op verschillende niveaus
en op vele manieren. De aspirant werd
in dit stadium met elk soort verleiding
geconfronteerd. Niet alleen moest hij
beproevingen van buitenaf doorstaan,
maar ook subtielere verleidingen die
ontstonden vanuit het denkvermogen
zelf, waarvan elk hoekje onderworpen
werd aan het meest nauwkeurige on-
derzoek. Het hoofd bieden aan verlei-
ding in deze zin betekent zichzelf on-
der ogen komen.

Wij moeten niet de illusie hebben dat wat wij ervaren synoniem is met Waarheid.

Heeft meditatie enig doel? Iemand
die mediteert kan natuurlijk een doel
hebben en als hij dat heeft dan zit hij
in dezelfde situatie als iemand die er
nooit aan denkt. Hij wil iets presteren,
hij wil iets verwerven, hij wil iets om
toe te voegen aan zichzelf. De begeerte
om te 'worden' is, zoals we nog zullen
zien, het hele probleem.

Het kan zijn dat wij niet kunnen zeg-
gen wat het doel van de meditatie is.
Misschien kunnen wij zeggen dat het
einde van meditatie verlichting is, een-
heid, harmonie, de 'vrede die alle be-
grip te boven gaat', het bewustzijn of
het besef van onsterfelijkheid.

Meditatie, of de poging tot meditatie,
kan een egoïstische activiteit worden,
een nieuw soort ambitie die geen ver-
band houdt met de rest van het leven.
Zodoende zet iemand die onverschillig
is voor het leven, voor zijn betekenis
en zijn waarde, die gewoon zegt: 'ik wil
ergens komen door mijn meditatie, ik

wil verlichting bereiken', zich alleen
maar gevangen in een enge staat van
isolement. Meditatie is namelijk een
ontwaken tot de hele betekenis van het
leven; het is een voortschrijdende be-
weging door verschillende niveaus van
betekenis.

Velen hebben andere ideeën over
meditatie. Soms zouden we blij zijn
met een snelle en gemakkelijke ma-
nier, een mechanische methode, met
iemand die gedetailleerde instructies
kan geven: 'eerst doe je dit. Daarna
doe je dat'. Dan kunnen wij namelijk in
ons droomleven ongestoord leven; we
kunnen in onze comfortabele duister-
nis blijven en toch het gevoel hebben
dat wij vooruitgaan naar het licht. Als
u dit wilt, doe het dan vooral – er is
niets tegen. Maar doe dit niet als u de
hele zaak ernstiger wilt opnemen.

Er zijn verschillende hulpmiddelen
voor meditatie benadrukt door ver-
scheidene leraren: het gebruik van
geluid, het gebruik van een beeld of
vorm, het gebruik van kleur of licht,
het beheersen van de ademhaling. Er
zijn aspiranten die jarenlang alles te-
gelijk gebruikten en niets bereikten,
omdat het middel het doel wordt.
Daarom is het zo bijzonder belangrijk
om te begrijpen wat meditatie is. Van
meditatie kan gezegd worden dat het
een ontwaken is uit wat voor ons een
realiteit lijkt naar een nieuw niveau of
nieuwe dimensie van realiteit. Me-
vrouw Blavatsky zegt dat vooruitgang
plaatsvindt door meerdere keren te
ontwaken. In ieder stadium bestaat
echter de mogelijkheid dat wij de illu-
sie kunnen koesteren dat wij nu ein-
delijk de werkelijkheid bereikt hebben,
dat wat wij ervaren hebben synoniem is
met wat *is*. Een klein ontwaken geeft
enorme bevrediging; het kan ook het
ego opkrikken. Mensen hebben ogen-

blikken van opveren ervaren toen ze zichzelf boven hun normale bestaan uitgetild voelden, en daarna leefden ze verder met de herinnering daaraan. 'Ik kreeg die ervaring. Het was zo geweldig. Mijn kundalini is vast omhooggekomen.' Ze voelen misschien zelfs dat zij klaar zijn om alle anderen te onderrichten door hun gevorderde kennis. Het denkvermogen blijft hangen in die voorbije ervaring, omdat die destijds nogal inspirerend was; zij gaf een gevoel van verlossing. Dit geeft ook de illusie dat men uiteindelijk is aangekomen.

Wij moeten dus niet de illusie hebben dat wat wij ervaren synoniem is met Waarheid. Het ontwaken moet doorgaan, naar steeds diepere niveaus van begrijpen en betekenis.

Er is een verhaal over een kluzenaar die placht te mediteren in een kamer-tje. Er renden veel ratten rond en die stoorden hem, dus nam hij een kat en bond die aan de poot van zijn bed en dat gaf hem de rust die hij nodig had. Dus mediteerde en woonde hij daar vele jaren en verwierf de reputatie van heiligheid. Later zeiden zijn volgelingen dat het zijn regel was geweest dat, als je met succes wilt mediteren, je eerst een kat aan de poot van je bed moet binden. Dit is wat er heel vaak gebeurt- iets wat enige tijd een hulpmiddel was, wordt de belangrijkste factor in het denkvermogen van onervaren mensen. Het middel wordt het doel.

De yogatraditie geeft bijzonderheden over het werk dat gedaan moet worden ter voorbereiding van meditatie. Asana en pranayama (bepaalde soorten oefeningen en ademhaling), yama, niyama en pratyahara hebben allemaal het scheppen van een staat van helderheid en kalme in het denkvermogen tot

gevolg, wat op zijn beurt leidt tot het eindigen van ambitie, hebzucht, de begeerte naar genot en de gehechtheid en emoties die hiermee verbonden zijn. Pas dan zijn wij in staat behoorlijk te mediteren, wat naar men zegt bestaat uit dharana en dhyana.

Nu betekent het woord 'dharana' veel meer dan simpele concentratie. Het betekent letterlijk 'vasthouden', misschien het vasthouden van energie, aangezien tijdens de beoefening ervan er geen weglekken is van energie door allerlei gedachten van buitenaf. Naarmate onze begeerten wegsmelten, treedt er minder van dit energieverlies op en wordt het focussen van het denkvermogen mogelijk.

Meditatie is, in de zin waarin wij het beschouwd hebben, niet iets dat aan een ander geleerd kan worden. De mensheid kan niet evolueren op een magische manier of doordat verlichte heilanden het werk ervoor doen. Er bestaat geen 'meditatie in tien gemakkelijke lessen'. Wij moeten onze energie gebruiken en dit voor onszelf ontdekken, en in dit 'werk' is er geen plaats voor eigenwil. Het werk is niet gewoon weer een bezigheid of ambitie die vervuld moet worden. Wij moeten bereid zijn deze vragen diepgaand te onderzoeken als wij willen ontdekken wat er onder de oppervlakte ligt. Het denkvermogen verzamelt dus zijn energie, houdt deze vast wanneer dat nodig is, en daarmee kan hij op onderzoek uit en groter licht vinden.

Waarheen pionieren wij

Vroeger waren er velen in de Theosophical Society (TS) die geloofden dat de leden van de TS een pioniersrol vervulden. Sommigen wisten dat dit geen kwestie was van blijven waar men is, of doen wat iedereen doet. Het was

ook geen zaak van het dragen van kleren die andere mensen niet droegen of het leven van een speciaal soort leven. Wij hebben het over de houding van leden van de TS die hun leven zeer ernstig opnemen, die vooruit moeten en niet in de valkuil terechtkomen waar de meeste mensen in vallen.

Naarmate de tijd vordert gaat de mensheid achteruit, tenzij mensen fris opnieuw gaan denken. Een neiging om karakter te verliezen en de humanitaire impuls die begon met grootse ideeën, kan verslechteren. Pionieren betekent voorwaarts bewegen om te zijn wat de mens niet eerder geweten heeft. Dit idee was prominent in de TS en kent geen beperking, omdat mensen zich kunnen verenigen met hen die reeds zijn voorgegaan, mits zij denken in termen van wat de mensheid kan zijn en zelf klaar zijn om in die richting te bewegen.

Binnenin ons is er een mogelijkheid om te weten wat wij zijn, niet alleen op de gewone manier, maar spiritueel.

Sommige dingen waar wij nu aan denken zijn tot op zekere hoogte in orde, maar onze relatie met de natuur en met de rest van de schepping is dat niet. Op het ogenblik hebben wij bijna geen relaties met andere wezens; wij denken dat de mens afgescheiden is en superieur, en dat al het andere bestaat voor zijn gebruik. Dit is onjuist vanuit een breder gezichtspunt, omdat alle dingen in eenheid verbonden zijn. De bacteriën waarvan wij denken dat ze weinig waarde hebben zijn even nauw met ons verbonden als de grote wezens die verder voortgeschreden zijn. Theo-

soof zijn is die kennis op de achtergrond van ons bewustzijn houden; anders is men geen theosoof. Die staat is hoogstnoodzakelijk om te pionieren: één zijn met de natuur, zich bewust zijn van de prachtige variëteiten die zij produceert. Wij kunnen alles op aarde in hoog tempo vernietigen en een eind maken aan haar enorme processen. Aan de andere kant kunnen wij alles met respect behandelen, het kleinste wezen net zo goed als die grote wezens die verder zijn voortgeschreden dan wij.

Een van de dingen die onderwezen worden in de religie van de Sikhs is de toestand van verwondering. Wij kunnen ons afvragen of wij dat wel eens voelen; of raken we zo gewend aan alles, ook aan het wonder dat alle wezens in staat stelt nieuwe neigingen en nieuwe mogelijkheden rondom ons aan te leren, dat er geen behoefte is tot handelen? Elk van deze is een model, zelfs als het daar niet op lijkt. Neem een klein insect, dat alleen lijkt te zijn op deze aarde. Zij die zijn leven en constitutie onderzoeken, verbazen zich daarover, zoals A.O. Wilson, die geschreven heeft over mieren. De mier lijkt voor ons misschien een non-entiteit. Wij doden ze met insecticiden en vinden dat niets bijzonders, maar de mier is een wonderbaarlijk wezen en de natuur doet wonderlijke dingen met kleine voorwerpen.

Wat is onze relatie met de natuur, als die er al is? Als wij denken dat de natuur onderdrukt moet worden of gestimuleerd, in overeenstemming met onze grillen, hebben wij er misschien helemaal geen relatie mee! Als wij echter wachten en ons verwonderen, zien wij overal om ons heen iets als een wonder; de aarde, de hemel, de sterren, de beweging van de grote plane-

taire wezens, alles is een wonder. Er zijn een paar mensen die dit bestuderen, maar als wij niet méér kunnen studeren, kunnen wij dan wel kijken en ons verwonderen over de grote dingen die de natuur tot stand brengt?

Dan kunnen wij naar onszelf kijken. Wat is het individu in de schepping? Alles is individueel, het insect zowel als de mens. Ieder zal uitgroeien tot iets moois, prachtigs en glorieus, zoals de *Bhagavad Gita* stelt. Alles wat geschapen is, is prachtig en wonderlijk wanneer het begrepen wordt en het individu moet in die richting groeien, niet groeien in competentie, in geld vergaren of roem. Binnenin ons is er een mogelijkheid om te weten wat wij zijn, niet alleen op de gewone manier, maar spiritueel, want spiritueel kunnen wij uitgroeien tot een wezen dat wij voorheen nog niet waren.

Een van de belangrijke dingen in het spirituele leven is het laten varen van de notie van onszelf. Dat is heel moeilijk. Het is allereerst gebaseerd op het stoffelijk lichaam, maar dat is niet van belang, omdat het iets tijdelijks is. Wat ben ik werkelijk? Dit te ontdekken is een deel van ons werk als leden van de Theosofische Vereniging.

We hebben dus gesproken over twee dingen, het kennen van het universum met het hart, niet alleen het intellectueel kennen, zoals in een encyclopedie lezen hoeveel soorten spinnen er zijn en te denken dat wij meer begrijpen van het universum en van de natuur. Als wij echter kunnen voelen dat er hier iets is geschapen door een macht die wij op dit moment niet echt kunnen begrijpen, en ernaar kijken met verwondering, met geen ander gevoel dat ertussen komt in het denkvermogen, dan veegt de geest van verwondering alle andere gedachten weg.

Kunnen wij dus met verwondering kijken naar zelfs simpele dingen, zoals een plant die uit de aarde komt, of zoiets?

Wat ben ik werkelijk?
Dit te ontdekken is een deel van ons
werk als leden van de
Theosofische Vereniging.

De toekomst is iets wat wij ons niet voor kunnen stellen, maar wij moeten ons denkvermogen inzetten om over de toekomst te denken, niet alleen van onszelf, maar van alle leven. Misschien was er iets grappigs, maar ook iets heel waardevols in de theosofische bezorgdheid die bestond over de toekomstige beschaving en over de plaats van de mens daarin. In die beschaving wordt er nauwelijks tijd besteed aan koken. Als we aan de huidige tijd denken, worden wij voor een groot deel in beslag genomen door eten: koken, naar restaurants gaan, verschillende dingen ontdekken om te eten enzovoort, maar het nieuwe individu is daarin niet geïnteresseerd, hij is alleen geïnteresseerd in het in goede conditie houden van zijn lichaam.

De implicatie daarvan is wat de mens kan doen als hij werkelijk vrij zou zijn van deze activiteit in het dagelijks leven. Hij heeft veel meer tijd om na te denken, te genieten van de enorme arena van de natuur en zijn eigen bewustzijn te laten opbloeien. In toekomstige beschavingen die Leadbeater beschrijft - wij hoeven ons er niet over te bekommeren in hoeverre het waar is - is dit element belangrijk en zullen mensen veel meer vrijheid hebben, fysiek en innerlijk; en wanneer wij dat soort vrijheid hebben, wat gaan we er

dan mee doen? Het is moeilijk om daar nu aan te denken, omdat zoveel van ons leven betrokken is bij fysieke dingen die van weinig belang zijn. Wij denken dat ieder klein dingetje belangrijk is, maar in feite is het niet zo belangrijk of wij iets wel of niet doen; het vermogen om het juiste te doen op de juiste manier is belangrijk.

Veel mensen dachten heel persoonlijk over een toekomstige beschaving en daardoor werd het een lachwekkend onderwerp, maar wij zijn allen burgers van een toekomstige beschaving. Die zal verschillende typen omvatten, omdat zij bepaalde gemeenschappelijke trekken hebben. De mensen zullen zich veel meer bewust zijn van de afwezigheid van tijd, zoals een bloem die opengaat.

Kunnen we zeggen dat een bloem op zijn mooist is wanneer hij in knop is, wanneer hij groeit, wanneer hij opengaat of wanneer hij volledig open is? Dat betekent het om alert te zijn voor het feit dat wij leven in een wereld die prachtig is, glorieus en wonderbaarlijk, ons bewust van groei naar grote schoonheid, naar eigenschappen die

horen bij de spirituele veeleer dan bij de materiële kant.

Bij het lezen van *De Mahatma Brieven* kunnen wij niet anders dan weten dat tijd voor de Mahatma's helemaal niet hetzelfde betekent. Tijd is eigenlijk illusie. Er ligt een uitgestrekt gebied buiten het ons bekende en in het hier en nu zichtbare van de fysieke wereld. Het denkvermogen van de mens is in staat uit te breken uit dergelijke beperkingen. Dat is waar theosofie ons werkelijk toe leidt. Het is een visie op de dingen die iemand brengt voorbij wat hij weet, naar een ander gebied. Dit is een deel van het pionieren dat theosofen geacht worden op zich te nemen, daar onze hele houding ten opzichte van het leven er één is van mensen die opengaan als een knop om een bloesem te worden.

Uit: *The Theosophist*, mei 2008
Vertaling: A.M.I.

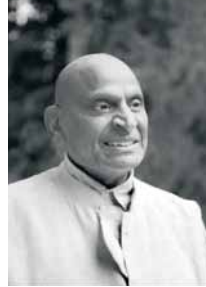
Yama en Niyama elimineren de verstoringen
die door onbeheerste emoties en begeerten
worden veroorzaakt.

De Yoga Sutra's van Patanjali,
UTVN, deel III, sutra 1, blz. 287

De beoefening van Yoga

– Ravi Ravindra

De beoefening van yoga bestaat uit zelf-discipline (tapas), zelfonderzoek (svādhyāya) en toewijding aan Īśvara. (2.1)¹

Deze sutra kan men ook vertalen als: *Tapas, svādhyāya en toewijding aan Īśvara vormen samen Kriyā Yoga*.² Kijkt men zo naar deze sutra, dan wordt ‘*kriyā yoga*’ een aparte yoga, zelfs de meest karakteristieke yoga die in verband wordt gebracht met *Patañjali*, die hier aan de orde is. Maar eenvoudiger gezegd betekent *kriyā yoga* letterlijk ‘de toepassing van yoga’; dit herinnert ons weer aan onze behoefte ons ertoe te verbinden yoga te beoefenen.

Het woord ‘tapas’ wordt soms vertaald met ‘inspanning, soberheid of ascese dan wel zelfdiscipline’. Het houdt een verwijzing in naar de hitte die vrijkomt bij een grote inspanning. Zelfdiscipline is volstrekt onmisbaar bij elke beoefening van yoga. Ons hele psychosomatische organisme moet ordelijk ingericht worden. De lagere, dat wil zeggen de minder bewuste, delen in ons moeten worden gedisciplineerd door de hogere delen en moeten ertoe worden gebracht te functioneren met het inzicht dat van boven komt. Goede ideeën en besluiten leveren namelijk niets op als de delen die de beslissingen uit moeten voeren weigeren mee

te werken. Zoals mevrouw Salzmann, de belangrijkste leerling van Goerdjev zei: *Het lichaam moet worden gedisciplineerd – met straffen en beloningen – niet gemarteld. Het moet leren aan iets hogers te gehoorzamen. Het lichaam moet ter beschikking staan.*

In de hele Indiase traditie wordt de nadruk gelegd op het belang van zelfonderzoek (*svādhyāya*). Hoe wij ook optreden of ons laten kennen, bijvoorbeeld door de klank van de stem, een gebaar, een lichaamshouding, onze houding tegenover onszelf of onze ouders of anderen, het is allemaal geschikt voor een zelfobservatie die steeds meer van onszelf aan het licht kan brengen en de dieper liggende spanningen en beweegredenen kan verhelderen. Zelfonderzoek (of zelfkennis) kan beginnen als het onderzoek van heel persoonlijke voorkeuren en gevoelens van afkeer, maar al gauw komen we erachter dat zelfonderzoek in feite een onderzoek is van de staat van de mens, zoals die in onze individuele omstandigheden tot uitdrukking komt.

Hoe dieper het niveau van het zelf van onze studie is, des te intenser verdiepen wij ons in de algemene status van de mens in alle menselijke wezens. Alle wijzen van India hebben beweerd dat ons diepste zelf, Atman, samenvalt met het hoogste Universele Zelf, Brahman, en dat de hoogste werkelijkheid verblijf houdt in het diepste deel van ieder individu. Vanuit een soortgelijk inzicht verklaarde Meester Eckhart dat onze ziel even oneindig is als God.

Bij de benadering van zelfonderzoek is het noodzakelijk om te vragen welke niveaus van het zelf we moeten leren kennen en ook wat het niveau is van

het zelf dat kent. Het antwoord op deze vragen zal variëren op verschillende niveaus van de studie. In het begin verzamelen we gegevens over onszelf en beginnen we gedragspatronen te onderscheiden. Het zal duidelijk worden wat onze eigen privé-wensen, onze privé-angsten en onze kenmerkende ambities zijn, die overwegend uit onze omstandigheden zullen voortvloeien. Stap voor stap gaan we inzien dat angst en begeerte universele kenmerken van menselijke wezens zijn, al zullen hun verschijningsvormen in elk geval in details verschillen.

We kunnen gaan begrijpen dat heel de mensheid wordt geleid of opgejaagd door krachten van beloning en straf, door het verlangen naar goedkeuring en de angst voor afwijzing – afkomstig van ouders, samenleving, tradities en van God. We gaan ook inzien dat er onder de laag van vrees en eerzucht een verlangen aanwezig is naar aansluiting bij de Bron van alle leven en alles wat betekenis heeft. Op momenten van inzicht beseffen we dat we niet alleen de zoekers zijn maar ook het voorwerp van onze zoektocht. Tenslotte leert, zoals de *Bhagavad Gita* zegt, het Zelf door Zichzelf het Zelf kennen. *Niet ik ken deze dingen, niet de ik die ik ben*, zegt de Christelijke mysticus Boehme, *maar God kent ze in mij.*

‘*Svādhyāya*’ wordt soms vertaald als ‘een onderzoek van heilige teksten’. Een onderzoek van heilige teksten heeft echter geen zin als het niet leidt tot een onpartijdige beschouwing van onszelf, steeds dieper en steeds helderder. De heilige teksten in India leggen herhaaldelijk de nadruk op zelfkennis. Zelfkennis is een wezenlijke stap naar eenwording met God, want heel diep houdt in elk van ons

een deeltje goddelijkheid verblijf. Krishna zegt herhaaldelijk in de *Bhagavad Gita* dat hij, de hoogste God, zetelt in het hart van iedereen. Al leggen de canonieke bijbelboeken geen nadruk op zelfkennis, Christus zegt in het evangelie van Thomas: *Het Koninkrijk is binnen u en het is buiten u. Als u erin slaagt uzelf te kennen, dan zult u gekend worden, en u zult beseffen dat u het bent die de zonen zijt van de levende Vader. Maar als u uzelf niet zult leren kennen, zult u in armoede leven en bent u armoedig* (II, 2:3; logion 3, tweede deel).

De andere hier voorgestelde beoefening is: toewijding aan *Īśvara*, God (zie in verband hiermee ook sutra 1.23). Er is een universeel overgeleverd denkbeeld dat de menselijke microkosmos in beginsel de volledige grote kosmos kan weerspiegelen. Volgen wij dit denkbeeld, dan is het diepste deel van onszelf – het deel dat voorbij Prakriti is, dat zoals gezegd in sutra 1.24: *niet [wordt] beroerd door lijden, door handelen, door de vruchten van handelen of door onderbewuste bedoelingen* – *Īśvara*, de oorspronkelijke en eeuwige leraar. Daarom hangen deze drie beoefeningen (zelfdiscipline, zelfonderzoek en toewijding aan God) nauw met elkaar samen; één ervan is niet mogelijk zonder de andere.

Deze tekst is ontleend aan Ravi Ravindra, *The Wisdom of Patañjali's Yoga Sūtras*, Morning Light Press, Sandpoint, Idaho, USA, 2009.
Vertaling: Lex Willem van Rijn

Noten

1 Ook de Indiase theosoof en chemicus, wijlen dr. I.K. Taimni, heeft een commentaar geschreven op de *Yoga Sūtra's van Patañjali*. Dit commentaar is in 1961 uitgegeven door Theosophical Publishing House te Madras onder de titel: *The Science of Yoga: A Commentary on the Yoga-Sūtras of Patañjali in the Light of Modern Thought*. Hiervan heeft de Uitgeverij der Theosofische Vereniging in Nederland (UTVN) in 1975 een vertaling het licht doen zien van de hand van C. Keus, dra. litt. In 2010 verscheen bij dezelfde uitgeverij van deze vertaling de zesde, geheel herziene, druk onder redactie van Richard van Dijk. In deze recente Nederlandse vertaling is sutra 2.1 weergegeven als volgt: “Streng zelftucht, en studie die leidt tot kennis van het Zelf en algehele *zelfovergave aan Īśvara* (God), vormen het beginstadium van *Yoga (Kriyā-Yoga)*.”

2 Het Sanskriet-Engels woordenboek van M. Monier-Williams (1899, uitgave 1979) geeft, verwijzend naar onder andere Patañjali's *Yoga Sūtra's*, hoofdstuk twee, vers één, bij “*kriyā-Yoga*”:

[...] “the practical form of the Yoga philosophy (union with the deity by due performance of the duties of everyday life, active devotion) *Yogas*. ii, 1; *BhP*. iv, 13, 3; *N. of a work*; [...]”

Er is geen succes in Yoga mogelijk, tenzij alle energieën van de ziel gepolariseerd en ingeschakeld worden om het centrale doel tot stand te brengen.

De Yoga Sūtra's van Patanjali,
UTVN, deel II, sutra 11, blz. 163

De filosofie van de *kleśa's* in *De Yoga-Sūtra's* van *Patañjali*

– Fay van Ierlant

De yogawetenschap was bekend en werd toegepast in India, lang voordat Patanjali de traditie en de discipline van yoga samenvatte op een meesterlijke manier. Dat gebeurde rond de tweede eeuw voor Christus. Het woord yoga is afgeleid van de wortel Yuj, verbinden, eenmaken. De Yoga Sūtra's van Patañjali worden gezien als de basistekst van rāja-yoga.

Rāja-yoga is het samengaan van denken, handelen en compassie, in één beweging van innerlijke eenheid en daarom is het de koninklijke yoga. *Rāja-yoga* toont ons hoe we het indalen van het bewustzijn in en het gebonden blijven van het bewustzijn aan materiële omstandigheden kunnen omkeren naar een evolutionaire beweging die het bewustzijn bevrijdt van zijn conditioneringen en verlicht met zijn universele geestelijke ware aard.

In 1961 gaf het Theosophical Publishing House in Adyar het boek *The Science of Yoga* uit met commentaar van Dr. I.K. Taimni. Het werd een wereldwijde bestseller en het is in vele talen vertaald en herdrukt, waaronder in het Nederlands.

De Esoterische School van Theosofie in Nederland gaf het boek uit in 1975 onder de titel: *De Yoga-Sūtras van Patañjali* met commentaar van dr. I.K. Taimni.

In het Nederlands beleefde het boek in 2010 de zesde, geheel herziene druk.

Patanjali's *yoga sūtra's* zijn verdeeld in vier delen. Deel I gaat over Samādhi Pāda, vertaald als: Geestvervoering. In Deel I wordt een overzicht gegeven van wat yoga is en waar het voor dient. Deel II, getiteld *Sādhanā Pāda*, van *Sādhanā*, de weg, de manier, gaat over de scholing.

Deel III heet *Vibhūti Pāda* en gaat over de manifestatie van geestelijke kracht. *Vibhūti* betekent heilige as. Spirituele leraren worden in India wel *vibhūtis* genoemd. Het gaat over de zich ontwikkelende vermogens of siddhi's die tot ontwikkeling komen als de hogere trappen van yoga worden beoefend. Die vermogens zijn niet het doel van yoga, want het doel is de bevrijding van illusie en het daardoor één worden met het geestelijke Zelf. Deel IV is *Kaivalya Pāda*, van *Kaivalya* bevrijding uit onwetendheid, loskoppeling. Over de uiteindelijke bevrijding, het loslaten van alle gehechtheid; de bevrijding uit de waan van het vergankelijke.

De filosofie van de *kleśa's* is het eerste onderdeel van deel II, vóór het achtvoudige yogapad dat Patanjali aangeeft als *ashtāṅga yoga* in sutra 29 van deel II.

De *kleśa's* zijn geen onderdeel van het achtvoudig pad dat wordt aangegeven, omdat ze er een beetje een voorland van zijn en zij worden door Patanjali gezien als een pril beginstadium van de scholing. Hij noemt het *kriyā yoga*, voorbereidende yoga.

Waarom voorbereidende yoga? In deel I begint sutra 1 met het woord *atha*, nu. Dat *nu*, wat we meer tegen komen in oosterse verhandelingen, geeft aan dat de student *nu* genoeg is voorbereid om aan de gang te gaan

met de yoga sūtra's. Men moet eerst een denkvermogen ontwikkelen dat in staat is tot diepgaand zelfonderzoek om te kunnen komen tot dat wat in sutra 2 van deel I genoemd wordt: *Yoga is het stilzetten van de wijzigingen van het denken*.

Dat wil zeggen dat al de reactiecentra van het denken moeten worden opgelost en dat is nogal wat, het vraagt om voorbereiding, om *kriyā yoga*. Als het denkvermogen het bewustzijn nog psychologisch verwickeld houdt in de wereld van ambitie en van het vergaren van goed en status, is de overgang naar de ethiek van Patanjali's sūtra's een stap te ver.

De *yoga sūtra's* vragen om een zeer precies en zeer delicaat denkvermogen dat ook in diepe stilte dynamisch blijft om te kunnen komen tot de fundamentele transformatie waar yoga om vraagt.

In Sutra 1 van deel II, de scholing, lezen we dat soberheid, zelfstandig denken en het hebben van nobele aspiraties, wat neerkomt op: eenvoud, reflectie en aspiratie, de voorwaarden zijn vóór het dieper ingaan op de *Yoga Sūtra's*. Men moet de eigen levenswaarden in zichzelf vinden, de eigen ethische ontwikkeling ontdekken, zodat discipline nooit wordt opgelegd, maar wordt ingezien. Het spirituele pad kan niet gegaan worden door het blind volgen van de normen en waarden van een tekst of van anderen. Soberheid en zelfreflectie leiden naar het vinden van de eigen diepere geestelijke waarden in het leven en zo naar ware aspiratie.

Sutra 3 van deel II brengt ons bij de *kleśa's*.

Kleśa wil zeggen: kwelling, bezoeking, ellende, maar geleidelijk aan is het de betekenis gaan krijgen van dat wat

pijn, beproeving en ellende veroorzaakt. Het gaat in feite om oorzaken van gevolgen.

Er worden vijf *kleśa's* genoemd in sutra 3.II: AVIDYĀ: onwetendheid; gebrek aan besef, illusie; ASMITĀ: ikbenheid; egoïsme; zelfzucht; RĀGA: aantrekking; het houden van; DVEŚHA: afstoting, letterlijk het tot twee maken, niet houden van; ABHINIVEŚAH: het hechten of de gehechtheid aan het leven dat de vrees of angst voor de dood veroorzaakt. We lezen bij sutra 3.II: *Deze kleśa's veroorzaken pijnen, bezoeken, ellende en zijn oorzaken van pijn en smart.*

Als je het rijtje goed bekijkt zie je dat het geen vijf verschillende oorzaken zijn. Zij zijn een geheel en gaan in elkaar over. Het is de laatste *kleśa*, het sterke gehecht zijn aan het leven dat de vier anderen inhoudt. De *kleśa's* zijn de oorzaak van onze valse identiteit van waaruit we willen blijven voortbestaan en de wens om voortbestaan versterkt weer de valse identiteit.

Willen we afkomen van die oorzaken van de pijn en ellende als gevolg van het gebonden zijn aan de persoonlijke aard, dan kan het bestuderen en onderzoeken van de filosofie van de *kleśa's* daar duidelijkheid over geven.

De grondoorzaak van de vijf *kleśa's* is de onwetendheid over de Werkelijkheid die de verschijnselen in de fysieke, emotionele en intellectuele wereld veroorzaakt.

In sutra 5.II wordt uitgelegd dat die onwetendheid, gelijk is aan: *Het niet eeuwige, het onzuivere, het boze en het niet-Zelf te houden voor het eeuwige zuivere, het goede en het Atman, het hoogste geestelijke Zelf.*

Het je niet bewust zijn van, en het daardoor niet zien hoe, de Werkelijkheid, die aan de manifestatie ten

grondslag ligt, verward raakt in de materie. Het bewustzijn raakt verstrikt in de begoocheling van de materie, omdat het daar zijn lessen tot ontsluiting van die materie moet leren. Het zich identificeren met die begoocheling houdt het bewustzijn vast in de beperking van illusie. *Avidyā*, onwetendheid, kan ook bewust in stand gehouden worden door het niet willen weten.

Asmitā, de tweede *kleśa* geeft de "Ik-benheid" aan, het zich identificeren met het zelfbedachte ikbegrip. *Asmi* wil zeggen: "Ik ben". *Mita* komt van *mithya*, niet werkelijk, illusionair. Het zuivere "Ik ben" van de geestelijke gebieden verandert in "Ik ben dit" of "ik ben dat", zich identificerend met het fysieke lichaam, met de emoties of met het intellect.

Asmitā begint in het denken, maar het daalt verder in naar de emotionele en de lichamelijke ervaringen, als het functioneert door het emotionele of door het fysieke voertuig op die gebieden van bestaan.

Daar vloeit dan weer de volgende *kleśa* uit voort: *rāga*. *Rāga* is het zich aangehouden voelen door een persoon of een object. Aantrekkelijkheid komt voort uit een of ander gevoel van genoeg, dat fysiek, emotioneel of mentaal kan zijn. Zo houden we van bepaald eten omdat we het lekker vinden en zijn we aan iemand gehecht omdat die persoon ons een bepaald genoeg verschaft of een emotionele behoefte vervult. We kunnen ook iets nastreven dat ons intellectueel bevredigt.

Rāga gaat gepaard met de volgende *kleśa*: *dveśha*, de afkeer die met pijn gepaard gaat, zoals antipathie en haat, het afstoten van.

Dveśha is *rāga* in negatieve zin. Zij vormen een paar van tegengestelden als aantrekking en afstoting. Zij klin-

ken ons vast aan de lagere niveaus van bewustzijn waar ze vrij spel hebben als instrumenten van *asmitā*, de identificatie met “Ik ben dit of dat” .

Een vrij en ongeconditioneerd denkvermogen slaat niet uit naar de ene of naar de andere kant, naar het houden van iets ten koste van het niet houden of het haten van iets anders en omgekeerd. Het kiest geen partij voor deze of gene.

Rāga en *dveṣha* zijn, vooral in hun grofste vormen, de oorzaken van veel menselijke ellende.

De laatste *kleśa*, *abhiniveśah*, is de krachtige begeerte om in leven te blijven die zelfs de geleerden of wijzen beheerst, zegt sutra 9 van deel II.

Abhiniveśah komt voort uit de identificatie met “Ik ben dit of dat” van *asmitā*, en uit het aantrekken en afstoten van materiële verlangens en gevoelens in *rāga* en *dveṣha* die weer een onderdeel zijn van het beperkte functioneren van het bewustzijn dat we *a-vidyā* noemen, niet weten, wars van weten. Het verband van onwetendheid, van *avidyā*, met zijn uiteindelijke basis *abhiniveśah*, de angst voor de dood, wordt waargenomen in het spel van aantrekking en afstoting door het ik beginsel dat de gehechtheid aan de materie steeds versterkt. Bij geestelijke groei gaan deze sympathieën en antipathieën hun krachten verliezen en de begeerte naar het fysieke overleven wordt minder en minder belangrijk. *Avidyā*, onwetendheid gaat over in *vidyā*, kennis die naar wijsheid leidt.

Hoe? Ook dat geven de sutra's aan. Sutra 11 van hoofdstuk II zegt dat de werkzaamheid van de *kleśa's* stilgelegd moet worden door meditatie op een schouwende manier. In die staat van meditatie zien we de oorzaak in het

gevolg en kan de afstand tussen die twee wegvallen.

Voor het terugbrengen van actieve *kleśa's* naar een passieve vorm kun je drie dingen toepassen: 1. Het observeren en bestuderen van jezelf om tot inzicht te komen dat je niet “ik ben dat” bent; niet voortdurend meegaan in de aantrekking en afstoting, maar zonder voorkeur naar de dingen leren kijken met een keuzeloos gewaarzijn. 2. Sober leven in een bepaalde orde, geen chaos maar rust door te leven vanuit een evenwichtig denken. 3. Om je zo open te kunnen stellen voor je geestelijke Zelf. Dat zijn de drie elementen van *kriyā yoga* die te bereiken zijn door meditatie.

In de tekst van sutra 11 klinken de drie letterlijke voorwaarden veel strenger, aangegeven vanuit het ascetisme van de Vedische sutra's: *Svādhyayā*: studie om te komen tot kennis van het hoger Zelf; *Tapas*: soberheid en onthouding, geconcentreerde discipline; *Īśvara-prāṇidhāna*: algehele overgave aan het geestelijke, opgaan in het Ene.

Het is vooral Krishnamurti geweest die erop wees dat discipline van binnenuit opkomt na geestelijk inzicht, je kunt het niet opleggen. Orde en discipline ontstaan in een open denkvermogen door geestelijk inzicht.

De sutra's wijzen ook op het karmische element in de *kleśa's*. In sutra 12 van deel II wordt duidelijk gemaakt dat de *kleśa's* de oorzaken zijn van de karma's die we door onze aan de materie gebonden gedachten, verlangens en handelingen in het leven roepen.

In sutra 14 lezen we: *Ze hebben vreugde of smart als hun vrucht, al naar gelang hun oorzaak deugd of verdorvenheid is.*

Verschijselen in de materie of fenomenen, zoals ze in de sutra's worden

genoemd, worden veroorzaakt door het spel van de drie guna's, de drie vibraties van materie. Het zijn sattva – rajas en tamas, de weerspiegelingen van de drie universele geestelijke beginselen op de zeven stoffelijke gebieden van bestaan. Die universele geestelijke beginselen worden aangegeven als: Sat, het Zijn, Chit, het Bewustzijn en *Anandā*, het totale evenwicht tussen Zijn en Bewustzijn: gelukzaligheid.

Als het bewustzijn grote snelheid te weegbrengt in de materie, ontstaan de snelle trillingen van rajas; als het langzaam gaat ontstaat inertie, stilstand: tamas. Het zijn natuurlijke toestanden die we allemaal kennen. We gaan voortdurend van tamas naar rajas als we weer iets ontdekken waar we meer van willen weten en wat daardoor onze ideeën van dat moment omver werpt en we komen in een staat van onrust totdat we het weer op een rij denken te hebben. Er is weer even evenwicht en soms euforie: sattva. Dan begint het allemaal weer opnieuw.

Sattva is de harmonische verbinding tussen rajas en tamas. Het in evenwicht zijn van geest en materie, zodat rajas en tamas verdwijnen. Als sattva is bereikt op een bepaald gebied van bestaan, kan het bewustzijn het volgende ijlere gebied bereiken omdat dat gebied aanvangt bij het evenwicht van het vorige gebied. Uit *De Geheime Leer* weten we dat het hoogste niveau van een gebied het laagste niveau van het daarboven liggende gebied raakt.

De drie guna's zijn een noodzakelijkheid voor het tot stand komen van een kosmos en voor de ontwikkeling van de mens. Tamas bindt aan de op een bepaald moment noodzakelijke materie, rajas gaat die materie doorbreken en sattva brengt materie en

geest in evenwicht. Tamas heeft te maken met de wil tot manifestatie, rajas met creativiteit en sattva met compassie-wijsheid.

Door het gaan herkennen van de werking van de *kleśa's* die het spel van de guna's veroorzaken gaat het geestelijk onderscheidingsvermogen in de mens zich ontwikkelen, dat aangeduid wordt met het Sanskriet woord *viveka*. *Viveka* doorziet het spel van de krachten die de verschijnselen veroorzaken en als gevolg daarvan ontstaat *vāiragya* van *vai* dat zonder betekent en van *ragya*, meeslependheid. Het wordt gewoonlijk vertaald door ongehechtheid aan die verschijnselen door inzicht: *viveka*.

Rajā yoga is het omkeren van het proces van indaling in de materie naar evolutie uit die materie.

Krishnamurti had het over het ontstaan van een totaal andere staat van bewustzijn, vrij van de *kleśa's*. Dan kan de intelligentie die geboren wordt uit compassie door het herseninstrument werken. Dan alleen kan er de ware aandacht zijn voor het leven, als die aandacht niet meer uitsluitend gericht is op en slechts werkt vanuit de op de persoonlijkheid gerichte gebieden.

Krishnamurti in *De Toekomst van de Mensheid: Kan het hersendenken met al zijn geconditioneerde cellen totaal veranderen? Wij zeggen dat dat kan door geestelijk inzicht. Geestelijk inzicht ligt buiten de tijd. Het heeft niets te maken met tijdgebonden gedachten.*

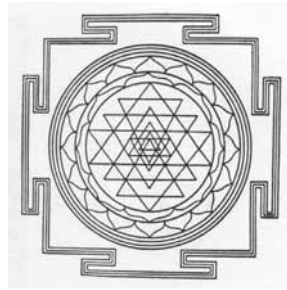
Het begin van dat proces van geestelijke ontwikkeling ligt in het ontdekken en aanpakken van de *kleśa's*; dat wist men al in 2000 voor Christus. Men spreekt dan ook van de Wetenschap van Yoga.

Meditatie: de yoga van moderne theosofie

– Alan Perry

Het beroemde boeddhistische geschrift *Dhammapada* begint met het vers: *Onze levens worden gevormd door ons denkvermogen, wij worden wat wij denken. Wij zouden er goed aan doen om diep na te denken over deze verklaring, toegeschreven aan de Boeddha zelf. Hoeveel van ons trachten echter bewust ons leven vorm te geven? Zelfs als we dat probeerden, hoe velen van ons zouden feitelijk de mentale kracht hebben die nodig is om dat te bereiken? In plaats daarvan neigen we ertoe om voort te drijven onder invloed van onze sensuele begeerten en onbewuste neigingen. Meditatie is de voornaamste methode om dit drijven tegen te gaan, door het stilleggen van het onophoudelijke gekwetter van het denkvermogen. Wij kunnen tegelijkertijd, door diep te delven in ons bewustzijn, niveaus van vreugde ervaren die niet op enige andere manier bereikt kunnen worden.*

Alan Perry, directeur van het Dhyana Centre van de Theosophical Society te Londen. Dit artikel is een bewerking van een artikel met dezelfde titel dat verscheen in *The Theosophist* van februari 1993.

Het woord ‘meditatie’ kan gebruikt worden om verscheidene mentale processen te beschrijven. Vaak verwijzen de grote christelijke heiligen en leraren naar hun ‘meditaties’, maar wat zij feitelijk beschrijven is een proces van diep spiritueel denken – een denkproces. Ook doceren sommige spirituele scholen een methode om te trachten het denkvermogen blanco te maken, open voor spirituele invloeden. ‘Meditatie’ in onze huidige context is echter geen van deze opties: het is een staat van intense concentratie, ondernomen met de bedoeling om het denkvermogen stil te leggen. Wanneer dit tot het einde nagevolgd wordt, leidt het tot eenwording, vereniging met het goddelijke (het Zelf, God, de Ultieme Realiteit, op welke manier het individu er ook maar voor kiest dit te interpreteren). Het is ‘vereniging’ die de sleutel bevat tot ons begrijpen van meditatie, want yoga betekent letterlijk ‘vereniging’. Het pad van meditatie is Raja Yoga (of de koninklijke yoga), een systematisch pad van spirituele disci-

pline dat leidt tot realisatie van het goddelijke.

Meer dan honderd jaar geleden donderde mevrouw H.P. Blavatsky (HPB stichtte de Theosophical Society in 1875): *Theosofie is voor hen die kunnen nadenken* (*How to Study Theosophy*, Robert Bowen, 1891), waarbij zij benadrukte dat theosofie essentieel Jnana Yoga was, het pad van wijsheid en intuïtieve ontwikkeling. Natuurlijk was in die tijd het onderwijzen van de intelligentsia van de hoogste maatschappelijke klasse van het 19^e eeuwse Europa de enige hoop die zij had om een nieuw spiritueel bewustzijn teweeg te brengen, door een beroep te doen op en door de intellectuele eigenschappen. Maar HPB wist dat dit niet het hele verhaal was: het intellect vormt alleen de brug tussen onze hogere en lagere aard en in haar mystieke klassieker *De Stem van de Stilte* benoemde zij duidelijk de kern van het yogaproces: *Het denkvermogen is de grote doder van het werkelijke. Laat de discipel de doder doden.*

Als u de constante gedachtegolven in het denkvermogen zou kunnen onderdrukken en een toestand van volkomen stilte teweegbrengen, dan zou u een goddelijke eenheid ervaren, die yoga is.

Mijn denkvermogen doden? Bent u helemaal?! Het geheim ligt natuurlijk in dat waarnaar wij verwijzen als 'mijn denkvermogen'. Ik, mij, mijn, hier zijn we op uit. Wat ik noem 'mijn denkvermogen' is de beperking die ik heb opgelegd aan het universele denkvermogen door het karma van talloze cycli van geboorte en dood. Vernietig deze

barrières en beperkingen en dan kunnen wij onze universele goddelijke natuur manifesteren.

Enfin, dat is tenminste de theorie. Dit is in de loop der eeuwen plechtig verklaard door vele heiligen, wijzen en yogi's. HPB wist dit en dat Raja Yoga een manier was om dit te bereiken. Daarom stichtte zij haar Esoterische Afdeling als een Raja Yogaschool (wat het in essentie nog steeds is). In de zomer van 1895 vond er een interessante correspondentie plaats over het onderwerp noviciaat en chelaschap tussen de Meester Koot Hoomi Lal Singh (KH) en de heer A.P. Sinnett, zoals opgetekend in Brief 65 van de *Brieven van de Meesters* (samenstelling A.T. Barker, Adyar). Schrijvend over het aloude systeem van beproevingen zoals dat gebruikelijk was in de vrijmetselaarsloges en mysteriescholen uit vroeger tijd, zei Meester KH: *Maar tegenwoordig heeft de popularisering van de wetenschap zulke onbeduidende toetsen obsoleet gemaakt. De aspirant wordt nu volledig overweldigd vanuit de psychologische kant van zijn natuur. Zijn testrondes, in Europa en in India, zijn die van Raja Yoga... Alle theosofen met serieuze aspiraties dienen goede nota te nemen van de verklaring van de Meester.*

Raja Yoga werd ongeveer 2000 jaar geleden geïntroduceerd in India door de verlichte wijsgeer Patanjali en zijn Yoga Sutra's worden wereldwijd geaccepteerd als de meest gezaghebbende tekst over de yoga van meditatie. In zijn tweede sutra definieert hij yoga als *het stilzetten van de wijzigingen van het denken*. Vertalers kunnen hun woordgebruik variëren, maar de betekenis is duidelijk. Als u de constante gedachtegolven in het denkvermogen zou kunnen onderdrukken en een toestand

van volkomen stilte teweegbrengen, dan zou u een goddelijke eenheid ervaren, die yoga is.

Voordat wij ons afvragen hoe we dit teweeg gaan brengen, zouden wij eerst eens moeten kijken naar de natuur van het denkvermogen om het probleem dat wij voor ons hebben beter te begrijpen.

De beste analogie is die van een meer, die staat voor de totaliteit van het menselijk denkvermogen. Het oppervlak is bedekt met constante golven van wisselende omvang, voortdurend in beweging, voornamelijk het resultaat van externe elementen zoals de wind. Dit zijn de gedachtegolven [Patanjali's 'wijzigingen van het denken'], die steeds vernieuwd worden door gevoelsstimuli vanuit externe bron. De zon schijnt helder, maar de weerspiegeling van de zon in het meeroppervlak wordt vervormd door de golven, waarbij er veel zonbeelden weerspiegelen, niet alleen maar De Ene.

Onder het wateroppervlak, dat er van buitenaf kalm uitziet, is er turbulentie in de vorm van kolken en stromingen. Deze worden hoofdzakelijk veroorzaakt door de formaties van modder of zandbanken op de bodem van het meer, maar deze zandbanken zijn op hun beurt geschapen door beweging in het water erboven. Dit duidt op de onderbewuste niveaus van het denkvermogen, het magazijn van onze voorbije karmische indrukken en overgeërfde neigingen, van deze incarnatie zowel als van vorige incarnaties.

Door meditatie kunnen wij beginnen de oppervlaktegolven van het meer stil te leggen, maar zolang er onder het oppervlak turbulentie heerst, kan het oppervlak nooit waarlijk kalm worden. Naarmate de golven echter geleidelijk minder worden, gebeurt dat ook met

de zandbanken op de bodem van het meer; dan wordt hun turbulente effect langzamerhand minder. Alleen als er een poging gedaan wordt om de oppervlaktegolven te doen afnemen kan er hoop zijn op het vlakker maken van de bodem van het meer. Uiteindelijk, door aanhoudende oefening, wordt het oppervlak van het meer even vlak als glas en dan, en alleen dan, wordt de zon waarlijk weerspiegeld als De Ene: Eenheid zonder de vervormingen van het denkvermogen.

Om het denkvermogen effectief tot rust te brengen moet meditatie dus op twee manieren werken: ten eerste door de versnipperde energieën van het denkvermogen te focussen om mentale stilte (op het wateroppervlak) teweeg te brengen; ten tweede door het omhoog tillen van de innerlijke energieën van ons wezen naar hogere bewustzijnsniveaus, waarbij de turbulentie van onze lagere natuur tot rust gebracht wordt.

Het is belangrijk deze tweede factor te begrijpen, vooral voor beginners, daar het eerste gevolg van dit zuiverende proces vaak negatief is, met het resultaat dat sommigen besluiten om hun meditaties niet voort te zetten. In plaats daarvan geven zij er de voorkeur aan om de dingen te laten zoals zij zijn. Zij vergeten dat het hun karma is, dat het zich op één of andere manier moet uiten, zo niet door spirituele oefeningen, dan in hun dagelijks leven. Al het spirituele leven is een strijd tussen onze hogere goddelijke natuur en onze lagere dierlijke natuur. Wij kunnen niet waarlijk beginnen aan het spirituele pad als wij niet in staat zijn de realiteit van ons diepste zelf onder ogen te zien. Wij hebben volkomen eerlijkheid van het zelf nodig en de vastbeslotenheid om onszelf te verbe-

teren: meditatie schept soms een confrontatie, een inwijdingstest die wij met succes moeten doorstaan.

Als wij kijken naar het meditatieproces zelf gaat het bij Raja Yoga om een achtvoudig proces, de zogenoemde ‘acht ledematen van yoga’; maar de eerste vijf ledematen zijn voorbereidend. Dit zijn *yama* en *niyama* (het vaststellen van een spirituele ethiek met bepaalde inachtnemingen en othoudingen), *asana* (houding bij meditatie), *pranayama* (beheersing van de lichaamsenergieën door speciale adem oefeningen) en *pratyahara* (beheersing van de zintuigen ten opzichte van externe stimuli). Patanjali noemt ook bepaalde voorwaarden vooraf die hij aanduidt als Kriya Yoga en die gaat over dingen zoals bestudering van geschriften: blijkbaar is het belangrijk dat een aspirant enig begrip heeft van spirituele waarheden, voordat hij zich gaat bezighouden met yoga activiteiten, en dat hij een leven leidt met een fundamentele moraal en zelfdiscipline.

Aan pranayama moet men niet beginnen zonder begeleiding door een deskundige: het behelst grote innerlijke kracht en kan ernstige interne schade teweeg brengen als het onjuist of excessief beoefend wordt. Het is evenmin nodig om het in eenvoudige meditatie te beoefenen, te onderscheiden van kalm, ritmisch ademen die cruciaal is bij het stilleggen van de gedachtegolven. Pratyahara gaat over het terugtrekken van het denkvermogen uit de invloeden van buitenaf, om innerlijke concentratie te intensiveren en begint met het zeer belangrijke proces van het naar binnen keren van het denkvermogen.

Voordat wij gaan mediteren moeten we gemakkelijk en stevig zitten, op een manier die ons bewustzijn van het

lichaam vermindert. Idealiter moet de ruggengraat rechtop en ongesteund zijn, hoewel dit in de beginstadia niet zo belangrijk is als comfort, daar de meeste beginners zo’n houding gedurende langere tijd moeilijk vol te houden vinden. Wanneer u op een rechte stoel zit, leg dan uw handen met de handpalmen omhoog in uw schoot, houd uw hoofd recht en op een comfortabele manier, sluit uw ogen en ontspan – dan bent u klaar om te beginnen aan Patanjali’s drie laatste ledematen: *dharana* (concentratie), *dhyana* (meditatie) en *samadhi* (opneming of verlichting) – de drie collectief bekend als *samyama*.

Concentratie wordt door Patanjali gedefinieerd als ‘het vasthouden van het denkvermogen binnen een middelpunt van spiritueel bewustzijn’. Wat hij bedoelt is dat de gedachtegolven van het denkvermogen beperkt worden tot een enkel voorwerp van aandacht, in dit geval een van de *chakra’s* of krachtcentra in onze ijlere lichamen. Als het denkvermogen eenmaal geconcentreerd is, dan begint dhyana, want dhyana is vastgehouden aandacht voor het voorwerp van concentratie. Samadhi is het eindresultaat van dhyana, wanneer het denkvermogen helemaal stil geworden is en het voorwerp van onze meditatie rechtstreeks door ervaring bekend is, onvervormd door de voorkeuren van het denkvermogen. Dit is de verenigende bovenbewuste staat van opperste gelukzaligheid.

Benadrukt moet worden dat, ofschoon Patanjali het proces in drie delen scheidt, dit geen verschillende activiteiten zijn, maar een voortgang door toestanden van toenemende mentale beheersing. Wij gebruiken het woord ‘meditatie’ om het totale proces te beschrijven, liever dan alleen dhy-

ana, ook al is dhyana absoluut de kern van de zaak. Een ander beeld kan hier behulpzaam zijn. Het denkvermogen wordt vaak vergeleken met een razende aap die tussen de boomtakken slingerert (monkey mind). Dit is de normale staat van het denkvermogen van alledag. De handeling van concentratie begint zijn slingerbewegingen te beperken, totdat hij nog maar in één boom rondslingeret, dan begint dhyana. Door dhyana komt de aap uiteindelijk tot stilstand (althans tijdelijk!). Dit is samadhi.

De kracht van concentratie varieert per persoon sterk en velen voelen frustratie door hun schijnbaar onvermogen om het denkvermogen te focusen. Als dit op u van toepassing is, is er des te meer reden dat u het blijft proberen, omdat door oefening de concentratie verbetert. Het is belangrijk te begrijpen dat er niets mis is met uw denkvermogen, alleen maar omdat het ontwijkend gedrag vertoont en moeilijk te beheersen is; het is de aard van het denkvermogen om rond te dwalen en het wil niet graag gedisciplineerd worden. Zoals Sri Krishna tegen Arjuna in de *Bhagavad Gita* zei (6:35,36), toen de laatstgenoemde klaagde dat ... 'het trainen van mijn denkvermogen is als het trachten de wind te temmen': alleen door voortdurende oefening en ongehechtheid kan het denkvermogen onder controle gebracht worden – maar *het is te doen!*

De kracht om te mediteren komt door de wil, die onze diepste spirituele eigenschap is (*atma-shakti*). Men kan niet mediteren door fysieke of zelfs zuivere mentale inspanning: dergelijke pogingen creëren onnodige spanningen. Wilskracht zal toenemen naarmate wij het mediteren volhouden, geeft ons grotere kracht in ons hele

wezen en helpt om ons leven opnieuw vorm te geven, zoals de Boeddha leerde. Maar de initiële wil om te mediteren, spiritueel vooruitgang te boeken en onszelf te disciplineren om de noodzakelijke praktische stappen op het Pad te ondernemen, komt uit ons diepste innerlijk en is een teken dat onze spirituele evolutie het punt bereikt heeft waar 'gehaaste ontplooiing' beginnen kan.

De initiële wil om te mediteren, spiritueel vooruitgang te boeken en onszelf te disciplineren om de noodzakelijke praktische stappen op het Pad te ondernemen, komt uit ons diepste innerlijk en is een teken dat onze spirituele evolutie het punt bereikt heeft waar 'gehaaste ontplooiing' beginnen kan.

Als wij een Olympisch turner willen worden moeten wij ons eraan wijden het lichaam te trainen om de absolute dictaten van onze wil te volgen en dat kan alleen bereikt worden door aanhoudende, gedisciplineerde, dagelijkse oefening, gedurende vele jaren. Het trainen van het denkvermogen behelst dezelfde toewijding, alleen is de taak nog moeilijker. Net als bij de turner is het echter niet alleen het eindproduct dat belangrijk is; er ligt enorme vreugde en innerlijke bevrediging in het proces zelf, teweeggebracht door een verheven bewustzijn. Dit wordt gewoonlijk ervaren als de evolutie van persoonlijk geweten, verhoogde gevoeligheid voor de allesdoordringende goddelijkheid en een uitbreiding van ons

vermogen tot liefhebben. Dit zijn de kenmerken van ware spiritualiteit.

Als onze levensstijl chaotisch is, zal onze meditatie dit ook zijn. Wij kunnen niet verwachten dat wij door ons dagelijks leven blunderen en daarna vredig en stil in meditatie zitten. Dat werkt eenvoudig niet, omdat onze blunders ons achtervolgen. Als ons geweten ons plaagt, zal meditatie dit verergeren, want de goddelijke kracht in ons zal ons ertoe dwingen de gevolgen van de oorzaken en gevolgen die wij in beweging gezet hebben, te erkennen. Daarom moeten wij leren *bewust te leven*, ons altijd bewust te zijn van onze handelingen, nooit gedachteloos of zorgeloos. Daardoor merken we dat ons hele leven zich ontwikkelt op een diepgaande en prachtige manier. Meditatie moet niet beschouwd worden als iets dat afgescheiden is van ons dagelijks leven, maar als een integraal deel ervan. Als wij volhouden in onze beoefening ervan zullen we merken dat het even belangrijk voor ons

wordt als eten en slapen. Ja zelfs, zoals J.Krishnamurti vaak zei, ons hele leven kan een daad van meditatie worden.

Theosofie zal altijd gewaardeerd worden als Jnana Yoga, maar Raja en Jnana Yoga scheppen samen een complementaire kracht die grote spirituele macht kan genereren, om ons te verheffen en transformeren om betere medewerkers te worden aan het Goddelijk Plan. Het belangrijkste van alles: HPB benadrukte altijd dat de waarheid van theosofische leringen verifieerbaar is door ervaring. ‘Theosofia’ kan benaderd worden op drie onderscheiden niveaus; eerst als gewoon een occulte lering en filosofie; dan kunnen ten tweede haar principes in ons leven toegepast worden als een programma voor hoger leven; en ten derde kunnen ze gerealiseerd worden als Waarheid door de mystieke voltrekking van yoga, consummatie. De keuze hiertoe is aan ons.

Uit *Esoterica*, zomer 2010
Vertaling A.M.I.

Het denkvermogen wordt gelouterd
door houdingen aan te kweken van vriendelijkheid,
mededogen, blijheid, onverschilligheid ten aanzien
van respectievelijk geluk, ellende, deugd en
verdorvenheid.

De Yoga Sutra's van Patanjali,
UTVN, deel I, sutra 33, blz. 88

Spiritualiteit: een levenswijze

– A. Jayaprakash

Spiritualiteit is een term die zo vaak gebruikt wordt, dat de betekenis ervan vaak verkeerd begrepen wordt. Het wordt vaak verward met religie en met alles wat valt onder het begrip religie. Net als een munt die veel gebruikt en afgesleten is verliest spiritualiteit zijn waarde. Ook religie is een verkeerd begrepen term. Zij wordt verbonden met rituelen, conventies, vergaderingen of plaatsen van verering. ‘Religie’ betekent ‘reünie’. Het is de reünie van de ziel met het ultieme, waar geen dualiteit bestaat: er is geen dit en dat, hier en daar, gisteren en morgen. Woorden in elke taal ondergaan verandering tot ze uiteindelijk precies het tegenovergestelde betekenen van wat zij vroeger vertegenwoordigden. Zo denken wij tegenwoordig bij het woord ‘religie’ niet aan reünie of eenheid, maar aan met elkaar wedijverende partijen die niet weten tegen wie of wat zij vechten.

A. Jayaprakash is wetenschappelijk onderzoeker aan de afdeling Engels van de universiteit van Calicut.

Spiritualiteit in haar eenvoudigste vorm is de constante zoektocht naar god. Het is een levenswijze. Het is geen kledingstuk dat men bij gelegenheid aan- en uittrekt. Jammer genoeg is spiritualiteit geslonken tot sporadische devotie aan god; of liever, de mensen nemen wat zijzelf hebben teruggebracht tot hun definitie van spiritualiteit, bijvoorbeeld een gelofte doen voor veertig dagen en tijdelijk afzien van het eten van vlees, vrouwen en het drinken van wijn, met de bedoeling een afgelegen tempel te bezoeken, om vervolgens weer terug te gaan naar af. Na de voorgeschreven dagen is er op sommige plaatsen zelfs een ritueel van het ‘verbreken van de gelofte’ en het met hernieuwde energie hervatten van de opgegeven plezier-tjes! Het oude spreekwoord ‘geloftes zijn er om gebroken te worden’ wordt dan een feit. De goddelijke pauze is maar een sporadische episode in het algemene drama des levens. De mens stelt zich echter tevreden door zich te verbeelden dat god tevreden over hem is vanwege zijn boetedoening van veertig dagen. Boete gedaan te hebben met het prettige vooruitzicht dit te kunnen beëindigen is één ding, maar het is een gotspe te veronderstellen dat god daar tevreden over is. Zou het bestaan van god op het spel staan zonder de gebeden, het eerbetoon en de boetedoening van de mens? God snakt er niet naar verafgood of geprezen te worden. Hijzelf heeft de antropomorfe god niet geschapen, maar wij. God is noch een concreet wezen, noch bevindt

hij zich op een vaste plaats. In de Gita zegt de heer Krshna: *'O Arjuna, God zetelt in de harten van alle wezens.'* Wij zijn dus dwazen om hem buiten (ons-zelf) te zoeken. Wij volgen zinloze praktijken, niet zozeer omdat wij daarin enige inherente waarheid herkennen, maar omdat zij generaties lang overgeleverd zijn.

Jammer genoeg kunnen wij ons god niet eenvoudigweg voorstellen, omdat ons denkvermogen zo geraffineerd is! Wij verwachten dat hij rechtstreeks uit de hemel voor ons landt met al zijn attributen om ons te komen redden. Er bestaat een verhaal om dit te illustreren: er was eens een man door plotse-linge overstromingen ingesloten op een eiland. Hij bad tot god om redding. Er kwam een boot langs varen en hem werd gevraagd aan boord te komen. Hij verwierp het aanbod en zei dat hij volkomen vertrouwde op god. De vloed kwam op en de voeten van de man raakten onder water terwijl hij doorging met bidden. Toen kwam er een schip langs het eiland en de kapitein vroeg de geïsoleerde man om aan boord te komen. De man weigerde weer en zei dat de genadige god hem op één of andere manier wel zou redden. Het water steeg verder en nu stond de man tot zijn nek in het water. Toen vloog er een helikopter over die de schade opnam die veroorzaakt was door de overstroming. De piloot liet een touw zakken zodat de man het kon pakken en naar boven klimmen. De man weigerde en herhaalde zijn geloof in gods macht om hem te redden. Al gauw verdronk de man. Toen hij in de andere wereld kwam, vroeg hij god waarom hij zijn gebeden niet verhoord had. God antwoordde, 'ik kwam bij u met een boot, een schip en zelfs met een helikopter. Ik heb mijn best ge-

daan om u te redden. Het was dwaas van u om uzelf te verdrinken.'

Wat wij aan het doen zijn is niet zoveel anders: wij wachten op een heilige of een avatar om ons te redden en wij citeren heilige teksten om ons geloof of ongeloof te illustreren. Wij zeggen dat geschreven staat in de Gita dat *'wanneer deugd afneemt en ondeugd en ongerechtigheid de wereld regeren, dan incarneer ik (Krishna) om de slechten te vernietigen en opnieuw rechtvaardigheid in te stellen'*. Maar voor het gemak vergeten we dat er in diezelfde Gita staat geschreven dat men zijn eigen ziel geestelijk moet verheffen (uddharet atmanam atmana). Ons wordt aangeraden het zelf te verheffen door het Zelf, en als wij onverschillig blijven, lopen wij misschien het risico geteld te worden onder de slechten en zullen we vernietigd worden wanneer Hij komt. Dus laten wij niet wachten tot het te laat is.

Men zegt wel dat wanneer twee mensen elkaar tegenkomen, er in feite zes personen aanwezig zijn: de twee die zij zelf denken dat zij zijn; de twee die zij denken dat de ander is; en de twee zoals zij werkelijk zijn. Spiritualiteit is een bewustzijn dat de notie van twee verschillende personen opheft en het besef dat zij één en dezelfde zijn. En als dat zo is, dan is er geen vraag van 'ieder die de ander ontmoet'. Als allen beseffen dat zij één zijn, borrelen liefde en hulpvaardigheid even natuurlijk omhoog als de boom blaadjes doet uitbotten. Dan kan men elkaar niet haten aangezien men, door dat te doen, zichzelf haat.

Spiritualiteit is de natuurlijke stand van zaken en men moet binnenin zich kijken, niet buiten zichzelf, om dit te bereiken. De simpele natuurlijke staat kan slechts gekend worden op een

simpele natuurlijke manier. Ritualen zijn niet verkeerd of nutteloos, maar zij zijn slechts een stap op weg naar spiritualiteit. Gehecht blijven aan zulke dingen is als het bouwen van een huis op een brug. De brug is bedoeld om de rivier over te steken, niet om erop te wonen. Als men gaat picknicken, kan men van het landschap genieten, maar men gaat zich daar niet vestigen. Spiritualiteit is geen stagnatie, maar constante evolutie.

Wanneer wij iets lezen, vinden wij de letters, woorden en interpunctie niet irreal, maar accepteren wij alleen het idee dat overgebracht wordt als reëel, want het eerstgenoemde leidt ons tot het laatstgenoemde. Op dezelfde manier kunnen het mysterie van de wereld en van ons eigen zelf niet weggevoerd worden als illusoire verschijnselen. Wij moeten de wereld liefhebben, hem omhelzen, want bevrijding komt daardoor, niet daarbuiten. Zoals Confucius het formuleerde: *'Velen zoeken het geluk hoger dan de mens; anderen lager dan hem. Maar geluk staat op dezelfde hoogte als de mens.'* De meest simpele vragen zijn vaak de diepste: Wie bent u? Waar komt u vandaan? Waar gaat u heen? Een Chinese filosoof van de T'ang dynastie droomde dat hij een vlinder was en daarna was hij er nooit meer zeker van dat hij geen vlinder was die ervan droomde een Chinese filosoof te zijn! Kunnen wij er zeker van zijn wie we eigenlijk zijn?

Spiritualiteit is een evolutie van de wereld binnenin ons, zodat hij de hele buitenwereld omvat. Dan raken we niet verstrikt in de uiterlijke wereld. Onze waarnemingen van de uiterlijke wereld laten indrukken achter op het denkvermogen die verdere waarnemingen beïnvloeden. Als we iemand zien, stoppen we hem of haar in een

bepaalde categorie en aanvaarden we niet de mogelijkheid dat hij tot een andere categorie kan gaan behoren. Een goede of slechte relatie is het gevolg. Aldus geeft onze opinie of iemand goed of slecht is geen aanwijzing over het karakter van die persoon, maar alleen over onze waarneming van die persoon. Als de wereld dus niet verandert, is dat niet omdat hij niet in staat is te veranderen, maar omdat wij niet toestaan dat hij verandert.

Spiritualiteit vraagt om 'de-familiarisatie' (om een term te ontlenen aan het Russisch formalisme; familiarize = vertrouwd, bekend maken) waardoor het denkvermogen gereinigd wordt en wij zien wat de wereld werkelijk is. Wij nemen hem opnieuw waar, wij zien alles met de verwondering en het ontzag van het eerste gezicht. Dan kunnen wij niet verveeld raken door iets of iemand, noch vrezen wij de dood.

Spiritualiteit verwerven betekent niet het elimineren van de ellende en het verdriet van het tijdelijk bestaan, maar het wegnemen van de oorzaken van dit verdriet die alleen maar het gevolg zijn van voorbijgaande indrukken.

Het is een misvatting dat spiritualiteit tegengesteld is aan het materiële leven; in feite gaat zij samen met het materiële leven, maar er moet evenwicht bestaan tussen deze twee. Zij zijn als de twee vleugels van een vogel, die alleen kan vliegen met twee vleugels. Zo moeten ook, in onze voortgang naar realisatie, de wereld binnenin ons en die buiten ons niet langer met elkaar in tegenspraak zijn. Ze zijn allebei een verenigde manier om tot goddelijkheid te komen.

Uit: *The Theosophist*, juni 2004

Vertaling: A.M.I.

De rol van Zelfonderzoek op het Pad van Terugkeer

- Dara Tatray

Wat is de rol van zelfonderzoek op het pad van terugkeer?

Zelfonderzoek is niet het stellen van eindeloze verbale of intellectuele vragen aan onszelf, over wat wij aan het doen zijn en waarom, of zelfs tegen onszelf zeggen: *Ik ben niet dit, ik ben niet dat*. Het is een stille bespiegeling, een niet-oordelend kijken naar onszelf, zowel met tevredenheid als met twijfel. Wij kunnen twijfelen aan de inhoud van het bewustzijn, maar tegelijkertijd vertrouwen hebben en tevredenheid, in de eventuele en zekere groei naar rijpheid die deel uitmaakt van de menselijke bestemming of, als u wilt, het goddelijk plan.

Dara Tatray is General Secretary van de Australische afdeling van de Theosophical Society.

Het lijkt alsof er veel meer dan een toevallige verbinding is tussen het pad van terugkeer, *Nivrthi Marga*, en de centrale techniek van het yogasysteem dat geschetst wordt door Patanjali (net als in *chitta-vrtti-nirodha* is yoga het ophouden van de modificaties van het denkvermogen). *Nirodha* kan volgens de context gedefinieerd worden als ‘beperking, gevangenneming; inperking; destructie; aversie’¹. De betekenis van *chitta-vrtti-nirodha* is dus het ophouden, *nirodha*, van de mentale modificaties, *chitta-vrtti*. *Nivrthi* betekent terugkeer en ook ‘ophouden, stoppen, verdwijnen... uitscheiden met, zich onthouden van of er niet mee doorgaan... ontsnappen aan... wereldse daden, inactiviteit, rust’²; het is een terugkeren naar de Bron. Het pad van terugkeer is dus een pad van ophouden, verdwijnen (van wat voorheen in manifestatie gebracht is), het zich onthouden van, ermee stoppen, inactiviteit (vooral waar het wereldse handelingen betreft), rust en bovenal bespiegeling.

De notie van het staken van modificaties is zowel van toepassing op het menselijke, als op het kosmische niveau. Alles wat wij om ons heen zien, het gehele universum, is een modificatie van Zuiver Bewustzijn, het Ene, of Brahman. Zo hebben het Platonische gedachtegoed, het Hindoe-gedachtegoed en vele systemen van traditionele metafysica de wereld beschouwd. Aan het eind van een cyclus van manifestatie, een *manvantara*, wordt alles opnieuw geabsorbeerd in het Ene. Op soortgelijke wijze is op het menselijk niveau iedere gedachte een modificatie van bewustzijn, of bewust zijn. Wij keren terug naar de Bron wanneer die modificaties ophouden (inclusief alles wat wij begeren, alles waaraan wij gehecht zijn). Tot op zekere hoogte verblijven wij in die Bron wanneer wij de gedachtegang opschorten en eenvoudig bespiegelen over wat bestaat.

Wat is bespiegeling? Het is niet het achteraf ergens aan terugdenken. Het is meer als kijken zonder te oordelen, zonder enige beweging weg van wat er is. Zo'n waarnemen weerspiegelt nauwkeurig 'wat is', net als een stofvrij geweven spiegel of een rustig bergmeer. Logischerwijs zal enige beweging op het weerspiegelende oppervlak van het bewustzijn het beeld vervormen. Ieder van ons moet voor zichzelf ontdekken hoe het proces van vervorming werkt en wat het betekent om helder te reflecteren wat er is. Dat kunnen wij zelf doen, en tot op zekere hoogte kunnen wij het ook samen doen, waarbij activiteiten zoals dialoog betekenisvol worden. In een dialoog zijn oordelen en agenda's opgeschort, en alle deelnemers schenken aandacht aan wat voor hen en binnenin hen ligt. Bespiegeling kan leiden tot iets zeggen, of

misschien tot niets zeggen, maar er moet, hoe dan ook, over bespiegeld worden. Ik denk dat dat het ideaal moet zijn. Alle tijd doorgebracht in stille bespiegeling is de moeite waard. Wij kennen de uitdrukking 'verandering is even goed als vakantie'; dat is zeker van toepassing op een focusverandering. De meest ontspannende en verjongende focusverandering is naar oplettendheid.

Het Pad van Uitgaan, *pravrtti marga*, is door Ananda Coomaraswamy gekenschetst als het pad van achtervolging en zelfbevestiging. Het Pad van Terugkeer, *Nivrtti Marga*, wordt gekenschetst als een pad van toenemende zelfrealisatie³. Dit is kijken naar het onderwerp in voornamelijk menselijke termen. De kosmos als geheel gaat ook door een uitgaan en een terugkeer in de vorm van de manifestatie van het universum en de uiteindelijke oplossing ervan: de involutie van geest in materie (wat neerkomt op de het creëren van het stoffelijke) en evolutie (wat in theosofische termen het verder ontplooiën betekent van de krachten die latent zijn in het bewustzijn, en in latere stadia een terugkeer tot het Ene).

In het begin, zoals H.P. Blavatsky (HPB) vertelt in *De Geheime Leer*, vervulde alleen duisternis alles. Zij schrijft, citerend uit de scheppingshymne in de *Rig-Veda*:

*Noch iets, noch niets bestond;
die heldere hemel daar
was niet, noch 't brede hemeldak
daarboven uitgestrekt.
Wat dekte 't al? Wat beschutte?
Wat verborg?
Was 't van 't water het peilloze diep?
Er was geen dood –
toch was er niets onsterfelijks,*

*er was geen grens nog
tussen dag en nacht;
Het enige Ene ademde stil alleen,
behalve Dat is sindsdien niets geweest.
't Was duister,
en het al was eerst gehuld
in diepe somberheid –
een lichtloze oceaan –
De kiem, bedekt nog in de schil
barstte open, één van aard,
uit hittegloed.*

In dit ene korte deel van de scheppingshymne worden een aantal metafysische waarheden aangereikt. Dat HPB dit gedicht koos als de sleutel van *Kosmogenezis* is een getuigenis dat zij en haar leraren het belang hiervan en van andere soortgelijke teksten erkennen, in een tijd waarin alles wat niet afkomstig was van de materialistische wetenschap of van dogmatisch christendom met extreem wantrouwen bezien of belachelijk gemaakt werd.

Het is interessant dat in de laatste geciteerde regel het mechanisme, de efficiënte oorzaak, van het tot leven uitbarsten, het naar buiten treden, 'fervente hitte' is. Het Sanskriet woord voor hitte is *tap*, waarvan afgeleid wordt *tapas* of soberheid, één van de voornaamste middelen om eenheid te bereiken die beschreven worden in *De Yoga Sutra's*. De hitte is de inspanning die wij besteden aan onze praktijken. Spirituele praktijken genereren hitte in de vorm van energie; en zonder deze energie gebeurt er niets. Zelfs aan het begin van tijd en ruimte was het fervente hitte die het ontkiemen van het zaad dat slapend in de kosmische duisternis lag, veroorzaakte.

De scheppingshymne wijst er ook op dat er, afgezien van het Ene die het principe is van Eenheid, nooit iets geweest is, en ook nu niet is: *Behalve dat*

is sindsdien niets geweest. Gezien vanuit een bepaald gezichtspunt is er niets dan het Ene zonder tweede. Ondanks het bestaan van de Velen, en daarnaast of daarbinnen, is er altijd het Ene. Dit suggereert dat het principe van eenheid niet alleen bestond voor de dageraad van de tijd; het bestaat nu ook. De sterke implicatie, geloof ik, is dat wij contact kunnen maken met dit principe, of dat wij er al in voortdurend contact mee staan, maar ons hiervan niet bewust zijn. Dat zou de positie zijn van Ramana Maharshi, die vaak opmerkte dat wij al zelfverwerkelijking bereikt hebben; wij moeten alleen het idee kwijt dat we dat niet zijn. Sommigen die hem dat hebben horen zeggen, of anderen die hem nadeden door hetzelfde te zeggen, lijken te hebben aangenomen dat wij, om de staat van Zelfrealisatie of eenheid met het Ene te realiseren, alleen maar het idee, dat wij niet gerealiseerd zijn, hoeven te vervangen door een ander idee: dat wij wel gerealiseerd zijn. Vanzelfsprekend is dit niet het geval. Zelfrealisatie is niet een zaak van zelfhypnose, positieve bevestiging of wensdenken. Wij moeten de ideeën kwijt die niet waar zijn, niet zinnig, niet heel (door het denkproces te begrijpen!), maar niet ze vervolgens vervangen door andere ideeën. In de latere stadia van het pad hebben ideeën over wie en wat wij zijn weinig nut. Ideeën zijn noodzakelijk in het stadium waarin identiteiten opgebouwd worden en zij kunnen ook beperkt nut hebben bij het opbouwen van ons vertrouwen in abstracte waarheden voordat wij ze zelf zien; maar niet in het stadium waarin ideeën overstegen moeten worden en de realiteit vierkant onder ogen gezien moet worden.

De kosmologie tracht het fysieke universum te begrijpen door vragen te

stellen zoals: hoe en wanneer begon het universum, waar is het van gemaakt en hoe ziet het er uit als geheel?⁵

De Geheime Leer van H.P. Blavatsky zou deze vragen beantwoorden door te zeggen dat het universum lijkt op een grenzenloos gebied (een grenzenloos, alom aanwezig, onveranderlijk principe); het had geen begin en zal geen einde hebben; en het is samengesteld uit een proces van eeuwige beweging die bestaat uit periodieke geboorte en dood, eb en vloed, dag en nacht, *yin* en *yang*. Volgens HPB leert de esoterische leer dat de ene oneindige en onbekende essentie sinds alle eeuwigheid bestaat; in regelmatige en harmonieuze opeenvolgingen, hetzij passief, hetzij actief. Bij het aanbreken van een actieve periode vindt er uiterlijk van binnenuit een expansie plaats van deze goddelijke essentie, gehoorzaamend aan een eeuwige en onveranderlijke wet; het fenomenale of zichtbare universum is het uiteindelijke resultaat. Wanneer de passieve toestand opnieuw aangenomen wordt, vindt er een samentrekking van de goddelijke essentie plaats, een terugkeer, en wordt het voorgaande werk van scheppen langzaam maar zeker ongedaan gemaakt: het zichtbare universum raakt gedesintegreerd, het materiaal ervan verstrooid; en 'duisternis' alleen zweeft wederom over het oppervlak van de 'diepte'.⁶

Hoe zien anderen het universum en hoe beantwoorden zij de fundamentele kosmische vragen?

In de joods-christelijke-moslimtraditie werd het universum geschapen op een eindig tijdstip, niet al te lang geleden. Volgens het boek *Genesis* was dit ca. 5000 v. Chr.⁷ De meeste vroege Griekse filosofen geloofden dat het menselijk ras en het universum altijd

bestaan hadden en altijd zouden bestaan. Toen observeerde Edwin Hubble in 1929 dat, waar je maar kijkt, melkwegstelsels zich van ons vandaan bewegen en dat het universum zich dus aan het uitbreiden was. Hij veronderstelde dat er een tijd geweest moest zijn dat al deze objecten dichter bij elkaar waren, in feite allemaal tegelijkertijd op precies dezelfde plaats. Dat moment staat bekend als de oerknal, *toen het universum oneindig klein was en oneindig dicht*.⁸

Hoe minder wij gehecht zijn
aan het individuele zelf, hoe meer
wij ons bewust kunnen worden
van de aard van het universele Zelf
dat oneindig is.

Ofschoon men in het algemeen wel mag aannemen dat het universum op deze manier is begonnen, is deze notie niet onbetwist. Volgens de astrofysicus Chandra Wickramasinghe: *Er bestaat weinig concreet bewijs dat aantoonst dat 15 miljard jaar geleden het universum begonnen is met een oerknal. Veeleer bestaat er een groeiende hoeveelheid bewijzen die suggereren dat deze theorie onjuist is. Het universum zou feitelijk in een soort stabiele staat kunnen verkeren*.⁹

Het verhaal van de wordingsgeschiedenis van het universum, zoals dat verteld wordt in *De Geheime Leer*, kan dit dilemma misschien oplossen met de notie van een eindeloze cyclus van begin en einde. Er is een stabiele staat, maar die staat is een eeuwig proces van periodieke manifestatie en oplossing. De oerknaltheorie kan misschien een gebeurtenis beschrijven, die niet het begin was van *het* universum, maar het *opnieuw ontwaken* van een universum,

een herontwaken dat keer op keer plaats zal vinden. Het leven beschouwen als een proces, op deze manier, laat ook ruimte om te zeggen dat hetzelfde proces dat plaatsvindt in het universum, plaatsvindt in de mens. Ieder van ons is voortgekomen uit een staat van Eenheid. Daarna raken wij ondergedompeld in materiële realiteit, waarbij wij een sterk gevoel van persoonlijke identiteit opbouwen, en uiteindelijk gaan wij opnieuw samen met de universele realiteit.

Dit uitgaan en terugkeren werd verwoord door Henri Bergson in *Creative Evolution*, waarin hij schreef: *Zoals het kleinste stofdeeltje verbonden is met ons hele zonnestelsel, daardoor meegesleept in die onverdeelde neerwaartse beweging die het materialisme zelf is, zo vormen alle georganiseerde wezens, van de nederigste tot de hoogste, van het allereerste begin van het leven tot de tijd waarin wij zijn ... slechts het bewijs van een enkele impuls, het omgekeerde van de beweging van materie, en zelf ondeelbaar.*¹⁰

Het pad van uitgaan wordt soms beschreven als de neerdaling van geest in stof, wat feitelijk de schepping is van materiële realiteit. Het kan ook gezien worden als het geleidelijk ontplooiën van zuiver bewustzijn. In zuiver bewustzijn is geen beweging, geen modificatie. Als er alleen zuiver bewustzijn bestond, zouden wij niet hier zijn, evenmin als de noodzakelijke voorwaarden voor ons bestaan. Alles wat wij zien, alles wat wij zijn (tenminste aan de oppervlakte) is een reeks modificaties van het bewustzijn. Betekent dit dat zuiver bewustzijn irrelevant voor ons is, als belichaamde mensen? Betekent het dat het ons noodlot en onze lotsbestemming is om slechts verstrikt te raken in de modificaties van bewustzijn of de bewegingen van het

denken? Integendeel, er is in de spirituele tradities veel bewijs dat suggereert dat het de lotsbestemming van de mens, het bloeien van de mens, is om bewust de aard van zuiver bewustzijn te weerspiegelen. Het brein is als een spons die overal rondom ons informatie indrinkt. Wij zijn ons waarschijnlijk niet bewust van een tiende van wat ons eigen brein heeft vastgelegd en op dit moment aan het vastleggen is. Het brein is een manifestatie op het stofelijk gebied, een symbool of een icoon van de aard van bewustzijn. Hoe minder wij gehecht zijn aan het individuele zelf, hoe meer wij ons bewust kunnen worden van de aard van het universele Zelf dat oneindig is. Misschien is dat wel het moment dat wij ons volle potentieel als mensen beseffen. Op een bepaald punt in wat wij kunnen zien als het goddelijk plan, dat in werkelijkheid precies is zoals de dingen zijn, het uitgaan en de terugkeer, ontstaat er binnenin de mens een ontevredenheid met de voorbijgaande wereld van de zinnen. De manier waarop dit onderwerp geïntroduceerd wordt in de *Yoga-Vasishtha* is leerzaam. Ons wordt verteld dat toen Rama, de heerser van alle koningen van de aarde, pas 16 jaar oud was, hij *vairagya* of begeerteloosheid bereikte. Hij trachtte niet het te verwerven, maar het overkwam hem. Dit is het verhaal: *...toen Rama pas 16 jaar oud was, overkwam hem vairagya, uitputting van de uitgaande krachten van begeerte en afkeer van gehechtheid aan alle vergankelijke dingen. Hij hoorde de lokroep van het eeuwige, uit wiens aanwezigheid hij weggedwaald was.*¹¹ Sinds hij was overgegaan tot bespiegeling, schiep Rama geen plezier meer in de vergankelijke dingen van het leven. Vervolgens stelde hij de rishi Visvamitra een reeks vragen over de toe-

stand van zijn denkvermogen. Eén hiervan lijkt te gaan over het probleem van het denken: *Dit denkvermogen dat zulke gewillige slaven van ons maakt en ons onophoudelijk van plaats tot plaats smijt, waarbij het zelf geen enkel ogenblik rust neemt in het hart – ik wil deze tiran niet meer dienen, en toch weet ik niet hoe ik zijn reuzenkracht moet temmen. Het zou gemakkelijk zijn de oceaan leeg te drinken; gemakkelijker de hele berg Meroe bij de wortels te pakken; veel gemakkelijker de vlammen van het vuur op te eten; het is niet gemakkelijk om het denkvermogen te beteugelen.*¹² De rishi's Visvamitra en Vasishtha legden Rama vervolgens uit dat er betrekkelijk weinig mensen zijn die het leven zo diep bevragen, die proberen rekening te houden met wat voorafgegaan is en wat erna komt.¹³ Zij zeiden hem tevreden te zijn met deze staat van chaos, de bitterzoete toestand van begeerteloosheid en onderscheidingsvermogen: want *deze twee, viveka en vairagya, hebben altijd... verlichting en rust meegebracht.*

Hieruit en uit andere soortgelijke leringen, is het idee ontstaan dat *viveka* en *vairagya*, onderscheidingsvermogen en begeerteloosheid, twee van de eerste en hoofdvoorwaarden zijn op het pad naar bevrijding. De andere twee zijn goed gedrag en *mumukshutva*, wat het overweldigende verlangen naar bevrijding betekent. Maar let op: begeerteloosheid moet van nature tot ons komen: het kan niet afgedwongen worden of verworven. Maar wanneer het wel ontstaat, dan begint het pad van terugkeer echt. Vervolgens impliceert de *Yoga-Vasishtha* dat *viveka* en *vairagya* het denkvermogen temmen en een verstillings van het denken teweegbrengen. Ook dit gebeurt weer van nature. Het denkvermogen is stil wanneer het niet onophoudelijk verlangt uit te gaan

in de wereld van de zinnen; het denkvermogen is stil wanneer het geen voorbijgaande dingen wil verwerven. Dan hoeft het niet getemd te worden. De rishi's legden Rama uit dat er twee soorten *vairagya*, of begeerteloosheid, bestaan, de beperkte en de onbeperkte. De beperkte *vairagya* komt voort uit een speciale reden: pijn die afkeer opwekt van datgene dat de pijn veroorzaakte. Maar Rama's *vairagya* was van de onbeperkte soort, niet veroorzaakt door enige specifieke pijn zoals armoede of ziekte. Veeleer was het *ontstaan uit het innerlijk inzicht dat onderscheid maakt tussen het vervlietende en het eeuwigdurende, en daarmee beseft dat het vervlietende, datgene wat eindig is, hoe lang het ook mag duren, niet losgezien kan worden van het loslaten en de bijbehorende pijn.*¹⁴ Rama was gaan verlangen naar het oneindige, de uitgestrektheid, die de bron van bestaan is.

De weg omhoog is dezelfde als de weg omlaag, het is alleen een omgekeerd proces.

Net als de Boeddha beseftte hij dat *hoe hoogstaand betrekkingen ook zijn mogen, hoe groot plaatsen en machten ook zijn mogen, hoe schitterend werelden, hoe ver-reikend in ruimte en langdurig in tijd levens ook mogen zijn, ze zijn nog steeds even ver van het oneindige en het allerhoogste als het laagste, minste, armste, kleinste en vergankelijkste; dat uitsluitend toevoegen van het eindige aan het eindige niet het oneindige veroorzaakt; dat alleen het innerlijke het innerlijke en het oneindige is, altijd aanwezig en altijd verkrijgbaar, als wij onze ogen er maar op zouden richten; dat het uiterlijke altijd alleen maar het*

*uiterlijke is ... en dat alleen de kennis van het innerlijke en het oneindige tevredenheid teweeg kan brengen.*¹⁵ Het is misschien interessant te zien dat het individuele leven als microkosmos de kosmische levenscyclus reflecteert. Er is een zich verwijderende beweging van eenheid met de moeder, van de toestand van vrede en heelheid die (klaarblijkelijk) gevoeld wordt in de baarmoeder, gevolgd door de ontwikkeling van een sterke persoonlijke identiteit (in het goed aangepaste individu). Ten slotte, als alles goed is, ontwikkelt de mens een even sterk gevoel van sociale verantwoordelijkheid, een vermogen uit zichzelf te geven en volledig deel te hebben in de vele aspecten van het leven die afhangen van een vermogen om met anderen in wisselwerking te staan in een geest van samenwerking, dialoog en samen dingen doen.¹⁶ De weg van terugkeer is *chitta-vrtti-nirodha*. Op het uitgaande pad nemen wij, verzamelen wij, bevestigen wij en bouwen wij (een identiteit). Op het pad van terugkeer geven wij, laten wij los, ontdoen wij ons van, ontkennen wij en deconstrueren wij, of breken wij af. De weg omhoog is dezelfde als de weg omlaag, het is alleen een omgekeerd proces. Dit is van toepassing op de mens en op de kosmos zelf. Op weg naar beneden overheerst activiteit: op de terugweg is bespiegeling het dominante thema. Hoe bespiegelt de kosmos over zichzelf? Misschien door het bewustzijn, zoals het tot zijn volle potentieel ontplooid is in de mens.

Verwijzingen

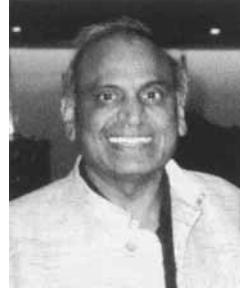
1. Apte, Vasudeo Govind, *The Concise Sanskrit-English Dictionary*, Delhi: Motilal Banarsidass, 1933/2000, p.214.
2. Monier-Williams, M., *A Sanskrit-English Dictionary*, Delhi: Motilal Banarsidass, 1899/2002, p.560.
3. Wilber, Ken, *The Atman Project: A Transpersonal View of Human Development*, Wheaton, Illinois: TPH, 1980, p.3-4.
4. Blavatsky, H.P., *The Secret Doctrine: The Synthesis of Science, Religion and Philosophy*, Vol.I – Cosmogogenesis, London: The Theosophical Publishing Company, 1888/1977, p.26.
5. Wickramasinghe, Chandra en Daisaku Ikeda, *Space and Eternal Life*, London and Chicago: Journeyman Press, 1998, p.17.
6. Blavatsky, op.cit., p.3-4
7. Hawking, Stephen W., *A Brief History of Time: From the Big Bang to Black Holes*, London and New York: Bantam Books, 1988.
8. Ibid.
9. Wickramasinghe and Ikeda, op.cit., p.17.
10. Bergson, *Creative Evolution*, cited in Lovejoy, Arthur O., *The Reason, the Understanding and Time*, Baltimore: The Johns Hopkins Press, 1961, p.175.
11. Bhagavan Das, *Mystic Experiences: Tales of Yoga and Vedanta from the Yogavashishtha (With notes by Dr Annie Besant)*, Varanasi: The Indian Bookshop, The Theosophical Society, 1927/1988, p.1.
12. Ibid., p.6.
13. Ibid., p.17.
14. Ibid., p.31-2.
15. Ibid., p.33.
16. Wilber, Ken, *The Atman Project: A Transpersonal View of Human Development*, Wheaton, Illinois: The Theosophical Publishing House, 1980, p.100.

Uit: *The Theosophist*, februari 2006
Vertaling: A.M.I.

Interview met Ravi Ravindra

– Tracy Cochran

Dit interview verscheen in 2009, ter gelegenheid van het nieuwe boek *The Wisdom of Patanjali's Yoga Sutras*, van Ravi Ravindra.

VRAAG: Hoe kwam dit boek tot stand?

Ravi Ravindra: Daar zijn een aantal antwoorden voor. Eén is dat mijn leraar, mevrouw De Salzmann (de belangrijkste leerling van Gurdjieff en zijn opvolgster) zeer geïnteresseerd was in yoga. Ze vroeg me daar diverse keren naar. Ik deed al een halve eeuw aan yoga toen ik haar ontmoette, maar ik had altijd de indruk gehad dat ik niet zoveel inzichten daarover had te melden.

Toen ik een jonge man was, nog arroganter dan nu, was mijn standaard attitude/houding ten opzichte van de meeste dingen die ik niet begreep dat, als ik iets niet begreep, er dan iets mis moest zijn met de tekst. Maar op één of andere manier kon ik dat over deze tekst niet volhouden. Ik bleef denken dat er iets belangrijks mee is, maar dat ik het niet begreep. Dat is de achtergrond, samen met de vragen van mevrouw De Salzmann. Nu, een kwart eeuw later vormt dit boek het antwoord op haar vragen.

Is er een overeenkomst tussen De Salzmann's benadering van Gurdjieff's werk en yoga?

Ravi Ravindra: Ja en nee. Yoga betekent letterlijk ‘integratie’. Yoga wordt gebruikt, niet alleen tegenwoordig maar traditioneel ook al, als wat dan ook maar tot die integratie leidt. Bijvoorbeeld in het eerste hoofdstuk van de Bhagavad Gita heeft Arjuna een grote crisis die bekend staat als “De yoga van Arjuna’s crisis”. Yoga wordt daardoor het pad van/tot integratie zelf, of welke gelegenheid dan ook waardoor iemand zich gaat bezighouden/iemand zich verbindt/iemand het op zich neemt/iemand in beslag wordt genomen door een werkelijk serieuze zoektocht die kan leiden tot integratie.

Patanjali had weinig interesse in de fysieke asana’s (hatha-yoga-houdingen). Dit boek houdt zich primair bezig met psychologie. Patanjali’s belangrijkste interesse ligt in meditatie - elke beweging van of in de geest leidt tot vervorming van de werkelijkheid. Zijn belangrijkste zorg en aandachtspunt is om te kunnen zien met een stille of onbewogen geest.

Niet dat ik steun wilde vinden voor De Salzmans leringen vanuit de *Yoga Sutra’s*, maar ik ontdekte al lang geleden wat Kipling bedoelde toen hij schreef: *Wat weten diegenen eigenlijk van Engeland die alleen Engeland kennen?* Als ik me bezighoudt met Gurdjieff’s werk en ik ken alleen het taaleigene van dit werk, dan is er een bepaalde beperking. Om dus iets anders ‘toe te kunnen staan’, om niet in dezelfde categorieën geperst te worden, maar om iets te hebben/krijgen dat in de eigen integriteit kan verblijven, dat kan inzicht verschaffen. Het kan verduidelijken waar je je normaliter mee bezighoudt en tegelijkertijd kan het werk veel licht werpen op de *Yoga Sutra’s*.

VRAAG: *De Salzmans benadrukte het belang om open te zijn, om te kunnen blijven vragen.*

Ravi Ravindra: Ja, geestelijk onderzoek doen is niet mogelijk als ik al ‘weet’. En niet-weten is een vorm van geestelijke onontwikkeldheid. Het doet er niet toe welke leringen men volgt. Ik ben ervan overtuigd dat, tenzij iemand bijna op het punt staat om die leringen desnoods te laten vallen, hij niet echt zoekende is. Omdat een werkelijk zoeken betekent dat je niet tevreden bent met de status quo.

VRAAG: *Zich vastklampen aan de status quo wordt in de Yoga Sutra’s als één van de/hindernissen gezien.*

Ravi Ravindra: De Sanskriet-term is *Abhinivesha*, wat meestal wordt vertaald als ‘de wens om te blijven leven / de wens om het leven te continueren’. Het is de automatische tendens voor continuïteit en onafgebrokenheid, voor momentum en aandrang. Natuurkundig neigt een lichaam in beweging eraan om in beweging te blijven.

VRAAG: *Komen alle paden uiteindelijk uit dezelfde oerbron?*

Ravi Ravindra: In India hebben we de *Rig Veda*, de oudst bekende tekst in enige Indo-Europese taal. Daarin staat een klassieke bewering/verklaring: er is slechts één waarheid, maar de wijzen spreken er op vele verschillende manieren over. Feitelijk kan er niet één / een pad zijn. Mystieke realisatie is een subtiel samenspel tussen de eenheid van al wat (er) is en de unieke individualiteit van elk grassprietje. Iedere persoon is volstrekt uniek en tegelijkertijd fundamenteel verwant met een transcendente Eenheid. Daarom moeten de paden aan deze zijde van de scheiding/afscheiding van die Eenheid

- die niet transcendent is - verschillend en onderscheiden zijn.

In de *Bhagavad Gita* zegt Krishna dat aan het einde van de cyclus van vele geboortes/incarnaties, een wijs persoon tot mij komt. Alles wat is, is Krishna. Dat is ook het besef, de realisatie geweest van de grootste mystici, Meister Eckhardt, St. Johannes van het Kruis. In India is dit bijna een cliché, maar zelfs Krishna kan niet ook maar één enkel kind vervangen.

VRAAG: Je schreef over Krishnamurti, die zegt dat alles moet worden 'opgegeven', maar het is zeer moeilijk om het proces op te geven dat tot het begrip leidt, of heeft geleid, dat ik nu heb.

Ravi Ravindra: Op een gelijksoortige vraag van mij zei Krishnamurti: *Meneer, u hoeft de lucht niet te creëren, het enige wat u moet doen is het raam open zetten.* Ik antwoordde: *Maar sommige ramen zijn dichtgekit of dichtgeverfd, die moeten worden afgekrabd of opengezaagd.*

Als je een metaal verhit, bereikt dat na enige tijd een temperatuur waarop een elektron gaat springen, maar je kunt niet van tevoren voorspellen welk elektron dat zal zijn. Krishnamurti was meer geïnteresseerd in het moment waarop dat elektron springt, het moment dat je niet kon voorspellen. De voorbereiding daarvoor interesseerde hem niet. Ik heb een opname van een voordracht die Krishnamurti in 1968 of 1969 in San Francisco gaf. Het is duidelijk dat er een groep hippies in het publiek zat. Het begint namelijk als volgt: *Wat voor zin heeft het om tegen jullie te praten? Jullie hebben geen discipline.*

Naar mijn oordeel was Krishnamurti een volmaakte leraar en het enige wat hem bijzonder interesseerde waren

één-op-één ontmoetingen. Een karaktertrek die in publieke voordrachten al snel diffuus wordt. De publicaties van die publieke voordrachten zijn ook nog geredigeerd door andere mensen; hij controleerde die nooit. Als je je werkelijk meer verbonden wilt voelen met wat hij zelf voelde, dan zijn er twee bronnen: de uitgaven van zijn dagboek en zijn notitieboek. De rest is gemaakt door een aantal redacteuren. Het moment van verlichting was datgene wat Krishnamurti echt interesseerde. Al het andere veronderstelde hij daaraan vooraf te gaan, vooropgezet dat een mens gedisciplineerd zou zijn. Alles wat je met het oog op deze vraag hoeft te doen is naar Krishnamurti's eigen leven te kijken, zijn dieet, zijn lichaamshouding. Ooit was ik in India ergens toen Krishnamurti daar zou spreken en de kok van dat centrum was bijzonder opgewonden. Ik vroeg hem waarom dat was, omdat Krishnamurti in het Engels zou spreken en deze kok sprak geen woord Engels. *Nou, kijk dan toch gewoon naar hem,* zei de kok. *Kijk hoe hij zit. Kijk hoe hij spreekt.* Het probleem bij deze vraag is dat we het zeer gedisciplineerde leven dat Krishnamurti leidde over het hoofd zien.

VRAAG: Maar hoe kunnen wij onze weg, ons pad vinden?

Ravi Ravindra: Patanjali - maar ook het overgrote deel van de Indiase traditie - is daarin eigenlijk heel consistent. Oefening is een vereiste. Vanuit dat oogpunt was Krishnamurti onorthodox, een buitenbeentje, maar dat is ook typisch Indiaas. Al onze grote wijzen zijn dwarsliggers; wat er ook maar in de beperkingen van rationaliteit ligt interesseert hen niet. Je voor te stellen dat verlichting zal komen,

omdat je op een bepaalde manier ademt bijvoorbeeld - in het algemeen gesproken werkt het net andersom! Degenen die verlicht zijn zullen op een bepaalde manier ademen, staan, wandelen en zitten. Dit is echter ook maar een beperkte lineaire voorstelling; na het één zal het ander komen. Vaak zit er ook iets van een eerzuchtig streven in de meeste van dit soort processen: ik weet een beetje meer en ik heb meer liefde voor datgene wat ik weet. En omdat ik meer liefde heb, volgt er meer kennis. Dan komen we bij verklaringen als *Alleen degenen die mij kennen, kunnen mij liefhebben* en *Alleen degenen die mij liefhebben, kunnen mij kennen* van Krishna. Op een lineaire manier kan ik me dan afvragen: wat kies ik als eerste? Nou ja, een bepaald soort kip produceert een bepaald soort ei; dat ei is al een beetje anders dan het voorgaande ei, en van daaruit komt dus ook weer een ander soort kip voort. Dit is ongeveer zoals het proces naar verlichting feitelijk plaatsvindt.

VRAAG: *Niettemin schrijf je dat de Yoga Sutra's verzameld en samengesteld werden uit zeer oude tradities.*

Ravi Ravindra: Ik werd ooit diep getroffen toen Krishnamurti mij vroeg

wat er eigenlijk aan de hand was met de Indiase cultuur. Hij zei: *Het probleem is dat de brahmanen de tradities hebben vergeten.* Hij was bedroefd over wat er met de Indiase cultuur gebeurde. Anderzijds onderwees hij ook dat traditie het probleem was. Hij zag ook een zeker verraad, een zekere decadentie in de tradities. Hij had de gewoonte om bij woorden te citeren uit het grote Oxford-woordenboek. Hij wees erop dat in het Engels de wortel van het woord verraad (treason) hetzelfde was als van het woord traditie. Toen Christus werd verraden door Judas, probeerde hij de traditie te overhandigen, door te geven. Krishnamurti hield er zeer van om dat te citeren: traditie is constant verraad.

VRAAG: *Maar een noodzakelijk verraad?*

Ravi Ravindra: Neen, wat hij werkelijk zei was dat je de tradities moest afdanken.

OPMERKING: *Ik realiseer me dat ik je vraag wat het eerste kwam: de kip van de traditie of het ei van realisatie. Tijd om te stoppen.*

Uit: *Parabola*, herfst 2009
Vertaling: P.J.S.

Het woord Tattva, zoals dit in de Hindoe- filosofische stelsels wordt gebruikt, heeft een belangrijke en diepgaande betekenis. Letterlijk betekent het 'dat- heid'.

De Yoga Sutra's van Patanjali,
UTVN, deel III, sutra 45, blz. 365

Chennai, The School of the Wisdom en de jaarlijkse conventie 2010 van de Theosophical Society

Chennai en haar cultuur

Chennai, vroeger bekend als Madras, is één van de grootste havensteden in India en is de hoofdstad van de staat Tamil Nadu. De stad heeft ongeveer 6 miljoen inwoners. De Indiërs zijn zeer vriendelijk en zorgzaam en zijn altijd bereid te helpen. Chennai is een stad van extremen, met tempels verspreid over de stad en markten waar het wemelt van de mensen, maar ook met een grote variëteit handelswaar, zoals vele soorten fruit, groenten, bloemen etcetera. De omgeving bestaat echter uit modderige wegen, rieten hutten, loslopende koeien en geiten. Hindi is in Chennai de belangrijkste taal en heeft een prachtige melodieuze geluid, maar Engels wordt ook overal gesproken.

Kunst speelt een belangrijke rol in de Tamil cultuur. Muziek- en dansscholen zijn in elke buurt wel aanwezig. Kalakshetra is één van deze scholen en wordt de "Temple of Art" genoemd. Kalakshetra is opgericht in 1936 door Rukmini Devi Arundale. De school is gewijd aan het laten herleven van klassieke dansvormen, in het bijzonder *Bharatanatyam* en, naast muziek, aan beeldende kunst, traditioneel weven en textielontwerpen.

Een grote variëteit aan religies is in Chennai aanwezig en men kan zien dat er wederzijds respect is.

De mensen staan vroeg op en het is heel gewoon dat zij hun religieuze rituelen in hun dagelijks leven opnemen. Zo wordt elke ochtend de stoep, voor de ingang, bijvoorbeeld versierd met een kolam. Dit is een patroon, gemaakt van rijstpoeder of poeder van een witte steen, dat speciaal gebruikt wordt voor religieuze doeleinden. In dit geheel bevindt zich de wijk Adyar.

Het terrein van de Theosophical Society

Het terrein van de Theosophical Society ligt aan de kust ten zuiden van de rivier de Adyar. Deze locatie werd in 1886 uitgekozen voor het hoofdkantoor. Op het terrein staan diverse tempels en heiligdommen van alle religies. Lopend van de hoofdingang naar de golf van Bengalen komen we een uitgebreide variëteit aan begroeiing, vogels and kevers tegen, maar ook gebouwen. Om te beginnen staat aan de rechterkant het gebouw van de beveiliging. Aan de linkerkant is de Adyar boekwinkel waar de theosofische literatuur beschikbaar is, maar er zijn ook vele boeken van religies te vinden. Na ongeveer vijf minuten lopen passeert u de grote en prachtige Coconutgrove. De vele kokosnootbomen bieden onderdak aan

Agenda Nederland

mei 2011

- 14 Amsterdam, nationale studiegroep *De Geheime Leer*
- 21 Naarden, ALV

juni 2011

- 4 Amsterdam, nationale studiegroep *De Mahatma Brieven*
- 18 tot 22 Naarden, zomerschool The Yoga Sutras of Patanjali met Ravi Ravindra

oktober 2011

- 8 en 9 oktober 2011, najaarsweekend TVN De Eeuwige Moeder met Annine van der Meer en Sabine van Osta
- 13 t/m 16 Silent Retreat - Thema: Discovering Silence and its Deeper Aspects; A Meditation Retreat based on HPB Diagram of Meditation. Met Tran-Thi-KimDiëu.

De nationale studiegroepen vinden plaats in de Tolstraat te Amsterdam.

Voor nadere inlichtingen over alle genoemde activiteiten kunt u contact opnemen met de T.V.N.: 020-6765672. Zie ook www.theosofie.nl.

V e r e n i g i n g s n i e u w s

een verscheidenheid van leven, in het bijzonder aan verschillende kikkersoorten, kevers en begroeiing. Wanneer u verder loopt splitst zich de weg. Links treft u het gebouw van het General Management, waar de internationale secretaris en haar staf, de algemeen manager en de penningmeester hun kantoren hebben. Verdergaand op deze weg komt u bij het hoofdkantoor met zijn prachtige rood geschilderde muren waarop witte olifanten zijn aangebracht (zie foto). Binnenin het gebouw ervaart men een serene en genoegzame stilte. De hal is bijzonder omdat hier de geschiedenis van de Theosophical Society, the meesters en hun religies wordt weergegeven. Links staat een beeltenis van Annie Besant en rechts van Kolonel Olcott. Hierboven staat geschreven:

'There is No Religion Higher than Truth' en het beeld van of H.P. Blavatsky en Kolonel H.S. Olcott staat in een nis (een heel mooie foto hiervan staat afgedrukt op de voorzijde van de *Theosophist* van december 2010). De wereldreligies zijn prachtig weergegeven in het wit op een geel- oranje achtergrond: christendom, boeddhisme, islam, Zoroaster, vrijmetselarij etcetera.

Houden we bij de splitsing rechts aan, dan passeren we een prachtige banyanboom. Deze boom zet zijn wortels op een speciale manier in de grond. Een tak groeit langzaam horizontaal uit en daaruit hangen de wortels omhoog, totdat zij zich in de grond verankeren en zich ontwikkelen tot een nieuwe stam. Op deze manier breidt de boom zich uit.

Hoofdkwartier Adyar

Agenda buitenland

juni 2011

3-6 Retie, België, eeuwfeest
Belgische afdeling, Thema:
Eendracht maakt macht /
Union is Strength, in
Nederlands of Engels

oktober 2011

6-12 London, European
School of Theosophy, A
Master Key to the Esoteric
Tradition, Studies in
The Mahatma Letters,
met J. Gordon, dr. D. Roef
en dr. P. Sender

V e r e n i g i n g s n i e u w s

Links en rechts staan de woningen van werkers van de vereniging, maar tijdens de conventie worden vele leden uit India daar ook ondergebracht. Er heerst een vriendelijke sfeer onder de gasten. Wat verderop, aan de linkerzijde van de weg staat een bordje met “Blavatsky Bungalow”. Als we het pad volgen stuiten we op de bungalow (zie foto) die twee verdiepingen telt. Van bovenaf gezien vormen deze twee verdiepingen een symmetrisch kruis. Op de begane grond bevindt zich een grote studiezaal die ongeveer 200 studenten kan herbergen. Op de eerste verdieping is een meditatieruimte en een studiezaal voor ongeveer 30 studenten. Wanneer we naar de achterzijde van bungalow lopen dan stuiten we op de “Big Banyan Tree”, waarvan wordt gezegd dat het de

grootste banyanboom ter wereld is.

We lopen terug via het pad naar de weg, we vervolgen onze weg en zo komen we bij een rotonde. Hier is een vijver aangelegd die de Upasika- vijver wordt genoemd. We nemen hier de eerst weg links en passeren de meditatietuin en iets verderop vinden we aan de linkerzijde Leadbeater Chambers. Aan de overkant treffen we het restaurant dat door de westerlingen wordt gebruikt. Hier wordt door een Indiaas team dagelijks het eten gekookt en dit heeft dan ook een beetje van de invloed van de Indiase keuken ondergaan.

Wanneer we bij de rotonde rechtsaf gaan, komen we bij de Adyar- bibliotheek, welke een onschatbare collectie manuscripten bezit, zowel op palmladeren als op perkament. Literatuur

Blavatsky Bungalow

Agenda loges en centra

Voor nadere inlichtingen kunt u contact opnemen met de betreffende loges/centra (zie adressenpagina).

mei 2011

Amersfoort

9 Witte Lotusdag

Amsterdam

14 Lotusdag,
seizoensafsluiting met
mystieke teksten

Apeldoorn

12 Witte Lotusdag, afsluiting
seizoen

Arnhem

2 *De Geheime Leer*,
studiegroep, Ineke Vrolijk

8 Witte Lotusdag, leden

16 *De Sleutel tot de Theosofie*,
lees-/studieavond, Willy
Lammers

23 Kabbalah en de onware
persoonlijkheid, lezing,
Kees Voorhoeve

30 *Bhagavad Gita*, cursus,
Ineke Vrolijk

Assen

11 Witte Lotusdag

27 Het Elektrische
Universum, lezing, Mintze
van der Velde

Den Haag

14 Meditatiediagram van
Blavatsky, inleiding met
meditatie, Ineke Vrolijk

14 *De Geheime Leer*, cursus,
Ineke Vrolijk

16 Spirituele bescherming
met behulp van kleuren,
lezing, Katinka Hesselink

23 Kleuren ontdekken, work-
shop, Katinka Hesselink

30 Verborgene wijsheid van
het sprookje, lezing, Wim
Leys

V e r e n i g i n g s n i e u w s

over theosofie en wereldreligies is hier ook aanwezig. Als we de bibliotheek voorbijlopen, komen we bij de zijuitgang aan Besant Avenue. Steken we deze weg over, dan komen we op een ander deel van het terrein dat Besant Garden wordt genoemd. Hier vinden we onder andere de uitgeverij Theosophical Publishing House (THP) en de H.S. Olcott High School.

School of the Wisdom

Het thema van de School of the Wisdom van 2010 was: *The Urgency of Transformation* en bestond uit 4 onderdelen: 1. *Transformation: Vedanta Perspectives*, door Swami Chidananda; 2. *The Urgency of Transformation*, door Prof. P. Krishna; 3. *Transformation in the Teachings of N. Sri Ram*, door Prof. R.C. Tampi; 4. *Inquiry into the Nature of the Self in the Upanishads*, door Dr. Ravi Ravindra (die in juni 2011 in Naarden de seminar *The Yoga Sutras of Patanjali, Transformation of Consciousness* zal leiden- redactie).

De school wordt gehouden in de Blavatsky- bungalow. Er waren 17 studenten uit vijf verschillende landen, te weten Finland, Noorwegen, Nederland, Australië en India. De ochtendmeditatie was een moment van indivi-

duel terugtrekken en in stilte te zijn. De lessen begonnen om half acht en eindigden om elf uur. In het algemeen werd er gediscussieerd over de verbinding tussen het persoonlijk of ego-bewustzijn en het universeel bewustzijn, wat direct de vraag oproept: “*Is er een verschil tussen deze twee bewustzijnsstoelstanden?*” Om deze vraag te beantwoorden is er enig onderzoek nodig. Tijdens dit onderzoek zou je tot de conclusie kunnen komen dat er geen verschil is tussen het universeel bewustzijn en het persoonlijk of ego- bewustzijn. Het persoonlijk of ego- bewustzijn is versluierd of vertroebeld door het lager denkvermogen of lager *manas*, en dit is waar het bij de *Noodzaak tot Transformatie* om gaat: het zich ontdoen van deze sluiers of vertroebeling. Omdat dit een egoproces is, kan alleen de persoon zelf deze sluiers verwijderen en niemand anders. Het is noodzakelijk het leven te ervaren en dit zo zuiver mogelijk te leven. Anders gezegd: “leef een spiritueel leven van binnenuit, niet opgelegd door wie dan ook”. Met “wie dan ook” wordt dan ook “iedereen” bedoeld. Met andere woorden: geen dominee of rabbijn, geen

Eindhoven

21 *De Geheime Leer*, studiebijeenkomst

Groningen

9 Witte Lotusdag

23 Afsluiting seizoen

Haarlem

13 Witte Lotusdag

Leeuwarden (Drachten)

9 Witte Lotusdag

Naarden

10 Witte Lotusdag

Rotterdam

10 Witte Lotusdag

17 Logewerk in de praktijk, dialoog

24 Elementen van de theosofie, studieavond, Ronald Engelse

31 Niets cadeau, lezing, Martie Velthuis

Utrecht

8 Witte Lotusdag

Zwolle Lanoe

10 Witte Lotusdag

juni 2011

Amsterdam

4 Inleidende Theosofie, gespreksgroep

Arnhem

6 *De Geheime Leer*, studiegroep, Ineke Vrolijk

22 *De Sleutel tot de Theosofie*, lees-/studieavond, Willy Lammers

27 *Bhagavad Gita*, cursus, Ineke Vrolijk

Den Haag

11 Meditatie-diagram van Blavatsky, inleiding met meditatie, Ineke Vrolijk

Wist u dat in de Tolstraat 154 te Amsterdam niet alleen het hoofdkantoor van de TVN is gevestigd, maar ook de ‘theosofische boekhandel Adyar’ en de ‘theosofische bibliotheek’ met een unieke collectie theosofische, religieuze en esoterische literatuur?

V e r e n i g i n g s n i e u w s

pastoor, geen goeroe of welke organisatie dan ook kan deze sluier wegnemen. De enige die hier verantwoordelijk voor is, is de persoon zelf en niemand anders. Het doel van de transformatie is om één *manas* te creëren, een *manas* zonder afgescheidenheid tussen *hoger en lager manas*, om zo *buddhi*, als hoger voertuig van ons wezen, te laten schijnen in dit *manas*.

Conventie 2010

Op 24 december 2010 begonnen de religieuze bijeenkomsten van de hindoe-traditie en de Vrij Katholieke Kerk. Deze bijeenkomsten werden elke ochtend gehouden, respectievelijk om zes uur en half zeven. De hindoe-bijeenkomst, die plaatsvond in de hindoe-tempel, is een spiritueel verrijkende ervaring, en wordt 'puja' genoemd. Opgemerkt moet worden dat J. Krishnamurti dit ritueel in 1925 heeft opgesteld met de hulp van de pandit Mahadeva Sastri. *

Theosophical Teachings on the Path was het thema van deze conventie, die begon op 26 december, de dag na de General Council meeting. Sprekers van diverse landen gaven een verhelderende lezing. Het aantal ingeschreven deelnemers was ongeveer 1500, waarvan er onge-

veer 1400 leden uit India aanwezig waren. Het avondprogramma bestond uit Indiase muziek en dans en er was ook een diapresentatie, onder andere over de planten en dieren op het terrein van de Society.

De conventie werd geopend met de gebeden van de religies, gevolgd door de openingstoespraak van de Internationale Presidente Radha Burnier. Zij stelde de vraag: *Wat was het plan van de Mahatma's toen zij de oprichting van de Theosophical Society initieerden?* We kunnen niet precies weten wat zich in hun brein afspeelde, maar we weten wel dat zij spraken over de noodzaak van het werk. Eigenlijk vonden zij het een wanhopige onderneming, maar het aanwenden van energie ten behoeve van de vereniging is fundamenteel voor de voortgang van de mensheid. Het is eenvoudig om sympathie te voelen met de mensen die het met ons eens zijn, of het eens zijn met de mening die een bepaalde leider heeft, maar dat is niet wat bedoeld wordt met het begrip Universele Broederschap. Verscheidenheid moet floreren, maar er moet eenheid zijn, samenwerking in het werk voor de vooruitgang van de mensheid en alle schepselen.

11 *De Geheime Leer*, cursus, Ineke Vrolijk

Eindhoven

18 *De Geheime Leer*, studiebijeenkomst

Rotterdam

7 Logewerk in de praktijk, dialoog

14 *De Geheime Leer*, studieavond, Ineke Vrolijk

21 Elementen van de theosofie, studieavond, Ronald Engelse

28 Zomerschool

Wij, die ons verbinden aan de idee van de Universele Broederschap, moeten die idee tot stand brengen in elk deel van de wereld waar we werkzaam zijn en alleen dan kunnen we aan het doel van de Theosofische Vereniging tegemoet komen.**

Linda Oliveira uit Australië gaf een lezing met als titel *The Spiritual Path and the Phoenix Mystery*. Het bestaan en de levenscyclus van de feniks kunnen met recht worden onderworpen aan verschillende interpretaties. Sommige van deze interpretaties zijn deel van de lezing. Hier is één voorbeeld: aan de ene kant wordt de feniks beschreven als de persoonlijkheid van de mens welke

U kunt schenkingen doen aan de TVN, aftrekbaar voor uw aangifte inkomstenbelasting.

Ook belastingvrij legateren aan de TVN is een mogelijkheid.

Voor meer informatie kunt u contact opnemen met de penningmeester van de TVN.

V e r e n i g i n g s n i e u w s

sterft nadat het leven is beëindigd. Uit zijn as komt een nieuwe persoonlijkheid tot leven, wanneer de *skanda's* opnieuw worden geactiveerd. **

Mr. John Vorstermans uit Nieuw Zeeland stelde de vraag *Is There a Path?* De theosofische leringen op het pad zijn gewijd aan het bouwen van de juiste fundering van integriteit om onze reis te beginnen. We moeten een fundering bouwen van integriteit, eerlijkheid, respect voor het leven, toewijding en een onzelfzuchtig dienstbaar zijn voor anderen. Wanneer we deze kwaliteiten in ons karakter hebben vastgesteld, opent zich een innerlijke wereld voor ons, als we de ogen hadden om dit te zien. Deze reis of dit pad brengt je op jouw innerlijke reis van zelfontdekking. Langzaam beginnen we te ontdekken en vinden we wat we werkelijk zijn. Ons doel is duidelijk. **

The Light which Lighted Every Man, was de lezing

door S. Sundaram, voorzitter van de Indiase afdeling. Het begon met het volgende: De kleine aarden lamp, welke dingen zichtbaar maakt in de donkere nacht, is een heilig symbool van hoe het leven zou moeten zijn. Zijn inspirerende karakteristiek is dat de olie en de lont zichzelf opbranden om het pad te verlichten. Zij putten zichzelf uit om anderen het licht te laten zien. De kern en de les die we krijgen, van deze bewuste maar spontane inspanning, is weg te blijven van egoïstische motieven voor het welzijn van anderen, om de pijn, het verdriet en het lijden voor anderen te minimaliseren, want men moet denken, handelen en stappen ondernemen in de juiste richting **

Deze aanhalingen zijn slechts een paar woorden uit de lezingen die zijn voorge dragen. Zij zijn bedoeld om u een indruk te geven van de atmosfeer waarin de conventie werd gehouden. De sociale contacten tijdens de

School of the Wisdom en de Conventie waren geweldig. Er zijn zoveel mensen om je ideeën mee te delen en interessante discussies te voeren. Onafhankelijk van cultuur of taal, wanneer je openstaat voor een gesprek zijn de andere leden dat ook. Daarom is het zeer de moeite waard om Adyar te bezoeken en om tenminste één keer bij de Conventie of de School of the Wisdom aanwezig te zijn met als doel jouw pad in de theosofische leringen te zoeken en mogelijk te vinden.

Ferry van Zalen

Verwijzingen:

* A Congregational Pooja for the Hindus, The Theosophical Society, Adyar, Madras, India

** Daily News Bulletins, 135th International Convention 2010, Presidential Opening Address, by Radha Burnier

Misdruk Theosofia

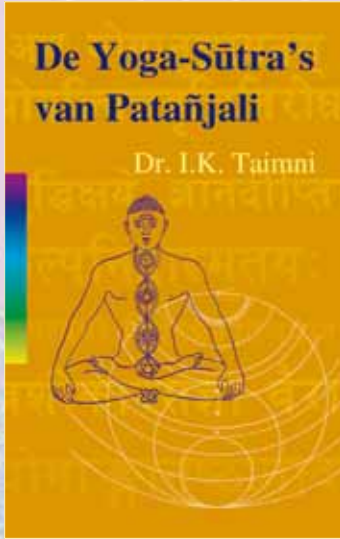
Het blijkt dat er bij het drukken van *Theosofia* 1 van 2011, dat u halverwege februari 2011 ontving, bij enkele exemplaren helaas iets is misgegaan: niet alle bladzijden zijn bedrukt.

Wilt u zo vriendelijk zijn om aan ons door te geven als dat bij u het geval is?

Dit kan per e-mail naar info@theosofie.nl of telefonisch 020-676 56 72 (ook 's avonds mogelijk door in te spreken op het antwoordapparaat).

Wij zorgen er dan voor dat u zo snel mogelijk een gaaf exemplaar krijgt toegestuurd.

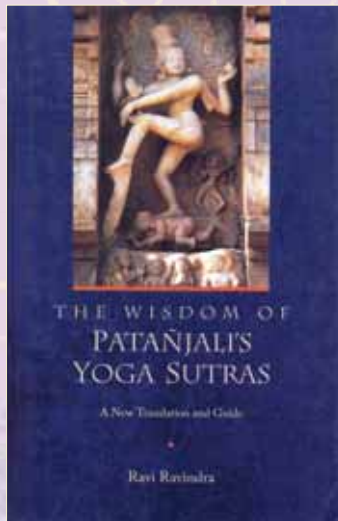
Onze excuses voor dit ongemak.

De Yoga-Sutra's van Patañjali

Dr. I.K. Taimni

UTVN, 2010 - 6e geheel herziene druk
ISBN 978 90 6175 075 8
516 blz. incl. verklarende woordenlijst
Gebonden. Prijs € 22,50

The Wisdom of Patanjali's Yoga Sutras

Ravi Ravindra

Inner Traditions, 2004 (1990)
ISBN 978 1 59477 018 0
258 pages, paperback
Price € 17,95

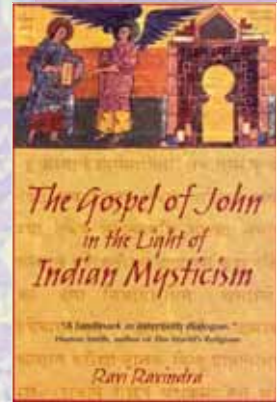
This book presents an unusual and rewarding exploration of the Gospel of John from a Hindu perspective.

The Wisdom of Patanjali's Yoga Sutras

A New Translation and Guide
Ravi Ravindra

Morning Light Press, 2009
ISBN 978 1 59675 025 8
236 blz., gebonden
Prijs € 15,95

In this book Ravi Ravindra draws from the wisdom of many traditions as he explores the implications of the teaching in the *Yoga Sutras*.

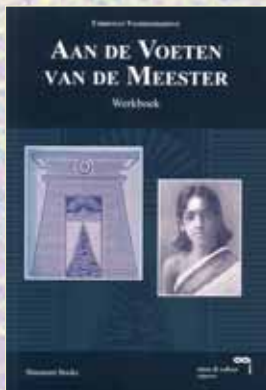
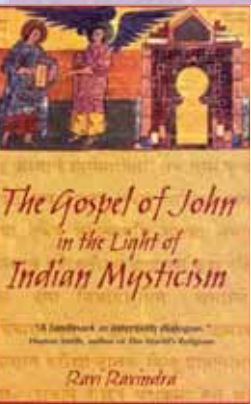

The Gospel of John in the Light of Indian Mysticism

Ravi Ravindra

Inner Traditions, 2004 (1990)
ISBN 978 1 59477 018 0
258 pages, paperback
Price € 17,95

This book presents an unusual and rewarding exploration of the Gospel of John from a Hindu perspective.

Aan de Voeten van de Meester – Werkboek

Christian Vandekerkhove

Mens & Cultuur Uitgevers, 2011
ISBN 978 90 77135 26 6
86 blz., paperback
Prijs € 9,95

Dit boekje geeft de integrale tekst van *Aan de Voeten van de Meester*, aangevuld met historische context, toelichtingen, commentaren en vooral talrijke oefeningen om van dit ethische werkje een praktisch werkboek te maken.

1000 Boeddhistische Wijsheden

Christian Vandekerkhove

Mens & Cultuur Uitgevers, 2010
ISBN 978 90 77135 25 9
206 blz., paperback. Prijs € 9,50

1000 aphorismen, geïnspireerd door het Boeddhisme.

Theosophische boekhandel Adyar

Tolstraat 154, 1074 VM Amsterdam
tel. (020) 676 56 72; fax (020) 675 76 57
e-mail: books@theosofie.nl; website: www.theosofie.nl
openingstijden: di. t/m vr. 13.00-17.30, za. 13.00-17.00 uur
een boekenlijst wordt u op aanvraag toegestuurd

Krishnamurti - Two Birds on one Tree

Ravi Ravindra

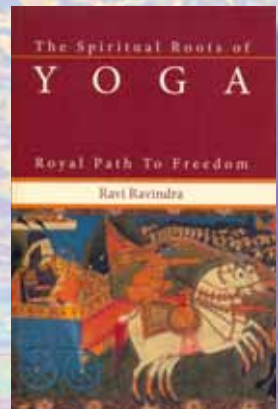
Quest Books
ISBN 978 0 8356 0718 6
88 pages, paperback
Price €7,00

With a critical mind and an open heart, Dr. Ravindra allows us all to see both the spiritual greatness and the human pathos of this truly remarkable teacher.

The Spiritual Roots of Yoga – Royal Path to Freedom

Ravi Ravindra

Morning Light Press, 2006
ISBN 978 1 5967 5011 1
180 pages, paperback
Price €16,95

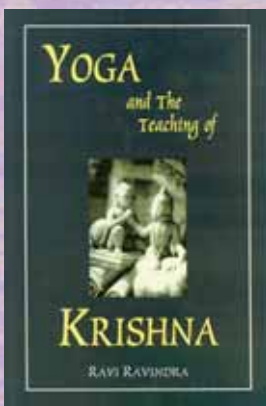
Yoga and the Teaching of Krishna

Ravi Ravindra

T.P.H. Adyar 1998
ISBN 81 7059 316 6
390 pages, hard cover
Price €12,50

Each of the selections in this compilation of articles is informed by the philosophical background of yoga, especially the two great texts of yoga, the Yoga Sutra and the Bhagavad Gita.

This is a compilation of some of the essays which Ravi Ravindra, a scientist-philosopher has written over more than a quarter of a century. Each of the selections here is influenced by yoga and the teaching of Krishna; all of them speak of and are related to the wisdom of the spiritual traditions of India. They range from an exploration of *Rita* in the *Rig Veda* and its relation to *Yajna* and *dharma* in the subsequent tradition on contemporary spiritual masters such as J. Krishnamurti and G.I. Gurdjieff.

Doeleinden van de Theosofische Vereniging:

*Het vormen
van een kern van de
universele broederschap der mensheid
zonder onderscheid van ras, geloof,
geslacht, kaste of huidskleur.*

*Het aanmoedigen
van de vergelijkende studie
van godsdienst, wijsbegeerte
en wetenschap.*

*Het onderzoeken van de
onverklaarde wetten in de natuur
en van de vermogens die in de mens
latent aanwezig zijn.*

